

## «Men Søgne sa nei»

En studie av motstandsbevegelsen mot sammenslåingen av Søgne, Songdalen og Kristiansand kommune.

DENNIS KRISTIANSEN

VEILEDER

Dag Olaf Torjesen

**Universitetet i Agder, 2021**

Fakultet for samfunnsvitenskap

Institutt for statsvitenskap og ledelsesfag



## Forord

I løpet av 5 år med kontinuerlig input av statsvitenskap, organisasjonsteori og ledelsesfag, kan man trygt si at interessen for politikk og beslutningstaking har økt betraktelig. Selve ideen om å studere det valgte temaet kom til meg da jeg jobbet som praktikant ved ordførers kontor her i Kristiansand kommune. Før den tid hadde jeg mange tanker om hva oppgaven skulle handle om, men det ble som regel med tanken. I praksisperioden fikk jeg oppleve å være på innsiden av det som interesserte meg mest med hele studiet, og det var altså her jeg for første gang ble oppmerksom på den misnøyen som hadde oppstått i Søgne og Songdalen når det gjaldt kommunesammenslåing. Jeg vil derfor takke politisk rådgiver Kenneth Mørk og ordfører Jan Oddvar Skisland som ga meg muligheten til å være med på innsiden av kommunalpolitikkenes dører. Det var utrolig spennende!

Jeg vil takke min eminente veileder, Dag Olaf Torjesen, for raske tilbakemeldinger hver gang jeg har lurt på noe eller trengt litt feedback. Din veiledning har hjulpet meg mye. Jeg vil også takke min gode venn og studiekamerat, Anette Karlsen, for gode diskusjoner rundt våre helt forskjellige masteroppgaver og ellers for oppløftende kommentarer.

Så vil jeg takke min samboer, Camilla Mo, som har holdt ut med meg på «hjemmekontor» gjennom hele masterskrivingen takket være Covid-19. Takk for all din støtte i en tid som slettes ikke har vært enkel.

Dennis Kristiansen

11. juni 2021, Kristiansand



## Sammendrag

Denne studien undersøker hvordan sosiale bevegelser argumenterer og mobiliserer for å få størst mulig oppmerksomhet rundt sin sak. Saken det gjelder er tvangssammenslåingen av Søgne, Songdalen og Kristiansand kommune. Det har blitt opprettet to Facebook-grupper som kjemper for en reversering av sammenslåingen, en for Søgne og en for Songdalen, og det er disse som skal studeres.

Ved å benytte meg av relevant teori angående spørsmålet om sammenslåing av kommuner, framingteori rettet mot sosiale bevegelser og ressursmobiliseringsteori, vil spørsmålene om hvordan og hvorfor de yter motstand bli besvart. En innholdsanalyse vil kartlegge frekvensen av hva slags argumentasjon som brukes, og informasjonen som finnes inne på Facebook-gruppene vil gi innsikt i hvordan arbeidet foregår, altså hvilke grep som tas for å vinne frem med sine budskaper.

Hovedfunnene viser at begge grupper yter motstand primært på grunn av at de opplever en storkommune som leverer et tjenestetilbud til sine innbyggere som er vesentlig svekket i forhold til det som ble tilbudt før sammenslåingen fant sted. Funnene viser også at identitet og tilhørighet blir til en viss grad brukt som en del av både argumentering og mobilisering.

Det mest interessante funnet er gruppenes arbeid med å få frem det som de opplever er en feil som er begått i prosessen som førte til sammenslåingen. Her mener de at tolkningen av Songdalens vedtak er unøyaktig og at vedtaket bør tolkes som et nei-vedtak. Dette er informasjon som de mener Stortinget burde ha fått før vedtaket ble fattet med én stemmes overvekt. Det må også påpekes at gruppenes arbeid har fått nasjonal oppmerksomhet, og har fått mye støtte fra opposisjonspartier.

Ved å benytte seg av sosiale medier som hovedplattform for motstandsytning, har gruppene oppnådd nasjonal oppmerksomhet for sitt arbeid og har samlet støttet fra flere opposisjonspartier og anerkjente personer.

## Innhold

Forord .....	3
Sammendrag .....	5
1 Innledning.....	8
1.1 Introduksjon til overordnet tema .....	8
1.2 Problemstilling .....	8
1.3 Bakgrunn .....	8
1.3.1 Regjeringsskiftet.....	9
1.3.2 Vabo-utvalget .....	9
1.3.3 Forhandlingene.....	9
1.3.4 Fylkesmannens brev og Stortingets vedtak.....	10
1.3.5 Kommunevalget og Kunstsilosaken.....	11
1.3.6 Sammenslåingen og pandemien .....	11
2 Teori .....	12
2.1 Kommunesammenslåing .....	12
2.1.1 Systemkapasitet vs. innbyggereffektivitet.....	12
2.1.2 Identitet.....	13
2.2 Sosiale bevegelser .....	15
2.2.1 Klassiske perspektiver .....	15
2.3 Resource Mobilization Theory .....	16
2.3.1 Kategorisering av ressurstyper .....	18
2.4 Framing .....	19
2.4.1 Kjerneoppgaver i Framing .....	19
2.4.2 Variable karakteristikker av «collective action frames» .....	20
3 Metode.....	22
3.1 Valg av forskningsdesign .....	22
3.1.1 Datamaterialet .....	23
3.2 Innholdsanalyse .....	24
3.2.1 Reliabilitet .....	25
3.2.2 Validitet .....	26
3.2.3 Kategorier.....	27
3.3 Etske vurderinger .....	30
3.4 Kvalitetskriterier. ....	30
4 Presentasjon av funn.....	31
4.1 Innholdsanalyse.....	31

4.1.1 «Vi som vil ha Søgne kommune tilbake» .....	31
4.1.2 «Nok er nok vi vil ha Songdalen kommune tilbake» .....	32
4.2 Hva slags «frames» brukes? .....	33
4.2.1 Mistillit til politikere og administrasjon .....	33
4.2.2 Dårligere kommuneøkonomi og tjenestetilbud .....	36
4.2.3 Kutt i helsetjenester .....	39
4.2.4 Saksbehandlingsfeil .....	41
4.2.5 Identitet .....	43
4.2.6 Allianser og oppslutning .....	43
4.3 Kartlegging av ressurser .....	45
4.3.1 Moralske ressurser .....	45
4.3.2 Kulturelle ressurser .....	45
4.3.3 Sosial-organisatoriske ressurser .....	46
4.3.4 Menneskelige ressurser .....	46
4.3.5 Materielle ressurser .....	47
5 Drøfting av funn .....	47
5.1 Forskjeller og likheter av gruppens argumentering .....	47
5.2 Hvordan har motstandsgruppene løst framingsteoriens kjerneoppgaver? .....	50
5.3 Variable karakteristikker til presenterte frames .....	51
5.3.1 Mistillit til politikere og administrasjon .....	52
5.3.2 Dårligere kommuneøkonomi og tjenestetilbud .....	53
5.3.3 Kutt i helsetjenester .....	53
5.3.4 Saksbehandlingsfeil .....	53
5.3.5 Identitet .....	54
5.3.6 Allianser og oppslutning .....	55
5.4 Tilegnelse av ressurser .....	55
5.4.1 Forskjeller mellom gruppene .....	55
5.4.2 betydningen av Facebook som ressurs .....	57
5.4.3 Viktigheten av alliansebygging .....	57
5.5 Systemeffektivitet vs innbyggerkapasitet .....	59
5.6 Et spørsmål om identitet? .....	60
6 Avslutning .....	61
Litteratur .....	64
Vedlegg 1 .....	70
Vedlegg 2 .....	74

# 1 Innledning

## 1.1 Introduksjon til overordnet tema

Temaet for denne masteroppgaven er sosiale bevegelsers organisering og argumentering i en politisk kontekst. Det vil fokuseres på hvordan sosiale bevegelser ved hjelp av sosiale medier rekrutterer tilhengere, oppnår legitimitet og øker sin slagkraftighet for å kunne skape den endringen som de mener er riktig. Dagens mediebilde har gjort det vesentlig enklere å kommunisere blant grupper og individer. Internettet har gitt sosiale bevegelser en kjapp og billig metode for å kommunisere som igjen forenkler mobilisering (Della Porta & Mosca, 2005. s. 168). Den Egyptiske revolusjonen i 2011 er et eksempel på hvordan en sosial bevegelse benyttet seg av sosiale medier til å mobilisere tilhengere ved kjapp spredning av informasjon, ikke bare mellom tilhengere, men også ut til resten av verden som gjorde at revolusjonen fikk økt oppmerksomhet globalt (Eltantawy & Wiest, 2011). Ved å benytte meg av relevant teori, vil jeg undersøke hvordan en sosial bevegelse har vokst fram og hva de gjør for å opprettholde relevans til sin sak.

Flere steder i vårt langstrakte land, har det oppstått motstand som jobber for å få reversert sammenslåingsvedtak. Fylkeskommunen Troms og Finnmark har vært mye omtalt, samtidig som det det finnes aksjonsgrupper i Sandnes kommune som vil ha tilbake Forsand kommune, i Nordre Follo kommune vil de ha tilbake Oppegård kommune, og i Kristiansand kommune vil både folk i Søgne og i Songdalen ha tilbake sine kommuner (Grønli, Skårdalsmo & Hellenes, 2021).

## 1.2 Problemstilling

I denne oppgaven vil jeg studere motstanden mot kommunesammenslåingen som har oppstått i Søgne og Songdalen. Dette innebærer å studere hva motstanderne står for og hvordan de argumenterer for sitt syn, og jeg vil videre studere hvordan de mobiliserer motstanden. Hva blir gjort, hvem rekrutteres, hvordan organiseres motstanden osv. Problemstillingen vil lyde:

«Hvordan og hvorfor yter lokalbefolkningen motstand mot tvangssammenslåing?»

## 1.3 Bakgrunn

Jeg vil først presentere en tidslinje som inkluderer de viktigste hendelsene i løpet opp mot kommunesammenslåing, da flere av hendelsene spiller en sentral rolle når det gjelder å kunne forstå hvorfor det har oppstått motstand.



### 1.3.1 Regjeringsskiftet

I 2013 fikk vi et regjeringsskifte og i den sammenheng ble det utarbeidet en ny politisk plattform, kalt Sundvolden-plattformen. Denne plattformen, som ble utgått av Høyre og Frp, staket ut en ny kurs for hvordan landet skulle regjeres, deriblant hvordan kommunene skulle driftes. En ny kommunereform ble foreslått med mål om å gi mer robuste og faglig kapable kommuner. Et argument for dette var den store mengden interkommunalt samarbeid, som regjeringen tolket dithen at i enkelte kommuner var det verken ressurser eller kompetanse nok til å påta seg krevende oppgaver uten samarbeid med nabokommuner (Regjeringen, 2013).

### 1.3.2 Vabo-utvalget

I januar 2014 oppnevnte regjeringen et ekspertutvalg, populært kalt Vabo-utvalget, som fikk mandat til å foreslå diverse kriterier som hadde betydning for oppgaveløsningen i kommunesektoren (Regjeringen, 2014). I mars 2014 kom utvalget med den første delrapporten. Utvalget vurderte det slik at en idealkommune bør ha mellom 15.000 og 20.000 innbyggere for å kunne sikre en god oppgaveløsning, kommunene burde til en viss grad gjenspeile samfunnsutviklingsområder (arbeidsmarkedsområder, bosettelsesområder m.m.), og Staten burde redusere mengden detaljstyring og heller satse på videreutvikling av lokale politiske arenaer for å opprettholde demokratiet. Videre ble det også vurdert at antallet kommuner i Norge burde reduseres nærmere 100 (Vabo, S., Brantzæg, B. A., Borge, L. E., Holmli, H., Ohm, H., Hagen, T., Hagerupsen, M., 2014).

Delrapporten var med på å danne grunnlaget for Kommuneproposisjonen 2015. I proposisjonen blir kriteriene fra delrapporten løftet frem for å legitimere behovet for en kommunereform og for å fungere som et utgangspunkt for alle kommuner når de på høsten 2014 bes om å sondere terrenget for frivillige sammenslåinger (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2013, s. 9). Dette markerte startskuddet for innledende utredninger i hele kommune-Norge.

### 1.3.3 Forhandlingene

I Kristiansand-regionen begynte hele 7 kommuner (Kristiansand, Søgne, Songdalen, Iveland, Lillesand, Birkenes og Vennesla) å utrede muligheter for en K7 sammenslåing (Weiby, 2014). Høsten 2015 trekker både Vennesla og Iveland seg fra ideen om K7, og man står igjen med K5 som alternativ (Sundsøl & Heggheim, 2015). Den 6.juni 2016 blir det foretatt folkeavstemninger i de fire kommunene rundt Kristiansand som fortsatt er med i forhandlingene. Resultatet var nedslående. I Lillesand, Birkenes, Søgne og Songdalen sier majoriteten av folket nei til sammenslåing og K5 fremstår svært usannsynlig (Andersen,

Løchen, Eie, Sællman, & Sundsdal. 2016). Kristiansand, Søgne og Songdalen går derfor i gang med utredelsen av en alternativ K3 løsning (Sundsdal, 2016). Den 22.juni 2016 gjør Songdalen og Kristiansand sluttvedtak om å satse på K3, men Søgne sier nei til dette (NTB, 2016).

#### 1.3.4 Fylkesmannens brev og Stortingets vedtak

I Fylkesmannens brev til Kommunal- og moderniseringsdepartementet forklares situasjonen slik: *«I Kristiansandsområdet har de fem kommunene Søgne, Songdalen, Birkenes, Lillesand og Kristiansand (K5) utarbeidet intensjonsavtale om å slå seg sammen. K5 så ut til å bli vedtatt av alle kommunestyrene, og meningsmålingene i alle kommunene ga nødvendig støtte til dette. Men etter folkeavstemninger med negativt resultat i de 4 omegnskommunene til Kristiansand, stoppet prosessen opp. Både Kristiansand og Songdalen kommuner gjorde deretter sluttvedtak om å alternativt gå videre med et K3 med Kristiansand, Søgne og Songdalen. Songdalens ja forutsetter at Søgne også blir med, men Søgne sa nei.»*

(Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, 2016, s. 2). I brevet er også Songdalens vedtak gjengitt i sin helhet:

1. *Songdalen kommunestyre tar folkeavstemningen til etterretning. Intensjonsavtaler for Nye Søgne og Nye Kristiansand legges død.*
2. *Kommunestyret godkjenner at kommunene Songdalen, Søgne og Kristiansand har til hensikt å slå seg sammen til en kommune. Dersom den politiske prosessen ikke fører frem står en etter 31.august igjen med K1.*
3. *Kommunestyret ber om at det fremforhandles avtale med mandat for fellesnemda som kommunestyret kan godkjenne.*
4. *Forhandlingsutvalget tiltres av en representant fra opposisjonen. Forhandlingsutvalget tiltres av en felles representant fra arbeidstakerorganisasjonene, på lik linje som i tidligere prosess.*
5. *Forhandlingsutvalget forankrer sitt arbeid i formannskapet. Kommunestyret holdes løpende orientert om prosessen. Nødvendige avklaringer tas opp under veis.*
6. *Kommunestyret ber rådmannen utarbeide en involverings- og informasjonsplan inklusive folkemøte med presentasjon av intensjonsavtale og mandat for fellesnemnd.*
7. *Kommunestyret ber rådmannen utdype de økonomiske konsekvensene av å bestå som egen kommune. Kommunestyret ber rådmannen gjøre en vurdering av konsekvensene av at flere interkommunale samarbeid må reorganiseres.*

8. *Songdalen kommune ønsker ikke en sammenslåing mellom kun Kristiansand og Songdalen kommune.*
9. *Avtaleutkastene til K2 og K5 legges til grunn for videre forhandlinger.*

(Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, 2016. s. 34).

Videre i brevet anbefaler Fylkesmannen å slå sammen Kristiansand, Søgne, Songdalen, Birkenes og Lillesand. Eller alternativt å kun slå sammen Kristiansand, Søgne og Songdalen. Fylkesmannens redegjørelser og vurderinger innlemmes i Proposisjon 96 S «Endringer i kommunestrukturen» (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2016, s. 57-65) og med en stemmes overvekt, 85 mot 84, gjør Stortinget vedtak om en K3 sammenslåing (Stortinget, 2016).

### 1.3.5 Kommunevalget og Kunstsilosaken

I 2019, året før sammenslåingen trer i kraft, blir det avholdt kommunevalg i Norge. Dette er første gangen innbyggerne i Søgne, Songdalen og Kristiansand stemmer på partier og representanter som skal sitte i samme organ, nemlig det utvidete bystyret i nye Kristiansand kommune. I forkant av valget raser det en voldsom debatt som bærer preg av skittkasting og netthets. Den mye omtalte Kunstsiloen blir gjenstand for mye kritikk, og særlig blir kommunens finansielle bidrag satt i søkelyset (Myklebust, 2019). Dette føles for mange som uvettug bruk av fellesskapets midler og flere mener at det nå er på tide å skifte ut den sittende styringskoalisjonen i kommunen. Dette fører til at valget får kallenavnet: Protestvalget (Cantero, 2019). Resultatet av valget skaper et voldsomt kaos når partiene prøver å danne en styringsdyktig flertallskoalisjon. Det eneste som partiene virker samstemte om, er å utelukke partiet Demokratene fra enhver form for koalisjon (Mjaaland & Randen, 2019), noe som ikke gjør arbeidet med å danne koalisjon noe enklere, da Demokratene oppnådde 13,4% av stemmene (NRK, 2019). Det hele endte opp med en bred koalisjon bestående av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne, Tverrpolitisk Folkeliste og Rødt. Ordførerembete gikk til Arbeiderpartiet, noe de ikke hadde hatt i Kristiansand på 72 år (Mølstre, Møllen & Sundsdal, 2019). Det betydde at den sittende ordføreren fra Høyre måtte gå.

### 1.3.6 Sammenslåingen og pandemien

1. januar 2020 slås Søgne, Songdalen og Kristiansand sammen til en storkommune. I mars samme år treffer Covid-19 landet vårt for fullt og ifølge FNs generalsekretær, António Guterres, er dette «den største utfordringen FN er blitt stilt overfor i sin 75 år gamle historie»

(Aschim & Sporstøl, 2020). Alle nivåer av myndigheter blir stilt overfor en vanskelig oppgave, hvor man har lite til ingen erfaring om hvordan man håndterer en slik pandemi. Å gjennomføre en organisasjonsendring i en slik situasjon hvor den ytre konteksten er såpass ustabil vil naturlig nok være svært krevende (Jacobsen, 2018, s.104-106). 6 ½ måneder etter sammenslåingen, 14.juli 2020, dannes Facebook-gruppen for folk i Søgne: «vi som vil ha Søgne kommune tilbake». Noen måneder senere, 22.oktober 2020, dannes også Facebook-gruppen for folk i Songdalen: «Nok er nok vi vil ha Songdalen kommune tilbake». Dette tyder på at det finnes individer i begge de tidligere kommunene som er misfornøyde med sammenslåingen så langt, og akter ikke å vente på at eventuelle omstillingseffekter skal forsvinne og vil ikke gi den nye kommunen mer tid til å sette seg.

## 2 Teori

Dette kapittelet vies til det teoretiske grunnlaget for min oppgave. Innledningsvis vil det forekomme teori om kommunesammenslåing. Deretter vil det presenteres teori om sosiale bevegelser, særlig teorien om ressurs-mobilisering da den skal anvendes for å kartlegge gruppens ansamling av ressurser og vurdere deres kapasitet. Teori om «framing» vil også benyttes for å sette lys på hvordan de fremlegger sine argumenter og skaper mening, for å så vurdere argumentasjonen opp mot framingsteorien.

### 2.1 Kommunesammenslåing

#### 2.1.1 Systemkapasitet vs. innbyggereffektivitet

Robert Dahl og Edward Tufte's «Size and Democracy» (1973) viser til to dimensjoner som regnes som motsetninger når det kommer til størrelse. Dette er systemkapasitet og innbygger effektivitet. Dahl og Tufte argumenterer for at når størrelsen og innbyggertallet på for eksempel en kommune øker vil systemkapasiteten, altså kommunens kapasitet til å tilby fullverdige tjenester til alle dens innbyggere, også øke. Innbygger effektiviteten vil imidlertid synke, det vil si hver enkeltes innbyggers muligheter til å påvirke lokalpolitikken. Dette skjer fordi avstanden mellom lokalpolitikere og innbyggere oppfattes å øke, og ved en økning av innbyggertall vil den enkeltes stemme synke i prosentmessig verdi ved politiske valg.

Det finnes imidlertid påstander som bestrider denne dynamikken som blir beskrevet av Dahl og Tufte (1973). I en rapport fra Baldersheim, Pettersen og Rose (2011) viser de til empiriske funn som tilsier at innbyggere i små kommuner har en større grad av innbyggereffektivitet, noe som er i samsvar med Dahl og Tufte (1973), men de er også mer fornøyde med tjenestetilbudet enn innbyggere i større kommuner, altså motsatt av hva Dahl og Tufte (1973)

påstår. Dette viser at det ikke finnes noen ubestridt fasit på hvilke fordeler og ulemper man ender opp med når det gjelder økning av størrelse på kommuner.

Basert på at sammenslåingen skjedde 1.januar 2020, vil det være sannsynlig at den nye kommunen opplever en del omstillingseffekter. I en rapport fra Telemarksforskning (Brandtzæg, 2009) blir det forsket på kommuner som frivillig har slått seg sammen og her har forskeren sett på kommunene 2-4 år etter at sammenslåingene fant sted. Ved å bruke samme tidsperspektiv i denne oppgaven vil det høyst sannsynlig være en del misnøye som kan relateres til omstillingseffekter da kommunen ikke har fått nok tid til å sette seg.

### 2.1.2 Identitet

Identitet og tilhørighet til bygd eller by er en faktor som må sees på når det kommer til kommunesammenslåinger. Frisvoll og Almås (2004) gjør rede for at identitet kan spille inn på hvorvidt kommunesammenslåinger er vellykkede eller ei. I sitt arbeid har de delt opp identitet i tre i-er, interaksjon, identifikasjon og institusjonalisering, som er bygget videre fra arbeidet til Selstad (2003):

- Interaksjon: Handler om samhandling mellom mennesker og viljen til å forflytte seg. Dette innebærer pendling til arbeidsstedet sitt og forflytting til og fra butikker. Det inkluderer også reising for å benytte seg av kommunale tjenester, og det er viktig å påpeke at tjenestene har ulik grad av følsomhet og potensielle økonomiske gevinster når det gjelder sentralisering (Myrvold og Toresen, 2003, gjengitt av Frisvoll & Almås, 2004, s.6). Det vil utvikles mønstre for samhandling, og gjentakelsen av disse mønstrene vil skape en form for tilhørighet (Frisvoll & Almås, 2004, s.6)
- Identifikasjon: Omhandler elementer som bidrar til å skape tilhørighet. Frisvoll og Almås (2004, s.7) bruker begrepet gjenkjennelighet som et nøkkelord her. Det betyr at de tingene vi kjenner oss igjen i, er med på å skape tilhørighet, enten det er gjenkjennelse av landskap eller bygninger. Identifikasjon skapes ved å kombinere interaksjon og tid, noe som er svært langsom prosess og det kan ta generasjoner før det dannes tilhørighet (Selstad 2003, Lysgård 2001, Salomonsson 1996; gjengitt av Frisvoll & Almås, 2004, s.7). Disse elementene som skaper gjenkjennbarhet blir kalt «identifikasjonsfyrtårn» og Frisvoll og Almås (2004, s.7) beskriver disse som: «*Identifikasjonsfyrtårnene er symboler og faner som signaliserer tilhørighet og samhørighet med en gruppe mennesker (her; en kommunes innbyggere) og et geografisk område (her; en kommune)*». En kommunes befolkning vil benytte seg av

slike fyrtårn for å skille mellom det som oppfattes som deres, og det som oppfattes som andres (et kommunevåpen er eksempel på et identifikasjonsfyrtårn (Frisvoll & Almås, 2004, s.7)).

Videre pekes det på tidsdimensjonen mellom gammel og nylig sammenslått kommune, hvor den gamle kommunen, ved hjelp av gamle identifikasjonsfyrtårn, skaper en historisk tilhørighet som ikke må undervurderes. En nylig sammenslått kommune oppleves som kunstig i forhold til den naturlige tilhørigheten som en gammel kommune har gitt over generasjoner. Identiteten til folket vil være sterkere forankret i den gamle kommunen, noe som kan skape opposisjon til sammenslåing av kommuner (Frisvoll & Almås, 2004, s.8)

- Institusjonalisering: Frisvoll & Almås (2004, s.8-9) benytter seg av den finske geografen, Anssi Paasi, til å gjøre rede for dette begrepet. Kort forklart innebærer institusjonalisering de prosessene som gjør at en nylig sammenslått kommune kan oppfattes som én enhet, og at en ny identitet springer frem i den nye kommunen. Paasi (1986, s.124-129) deler institusjonalisering inn i 4 trinn:
  1. Skapelsen av den nye territorielle formen. Dette innebærer at den nye formen skapes via sosiale praksiser som bestemmer størrelsen på kommunen.
  2. Utviklingen av kommunen i symbolsk form. Dette inkluderer navnet på den nye kommunen.
  3. Utviklingen av institusjoner. Innebærer å utvikle institusjoner som er rettet mot den nye geografiske enheten.
  4. Kommunen som en etablert del av en større kommunestruktur. Dette betyr at den nye kommunen anerkjennes i kommunestrukturen.

Noen av funnene til Frisvoll og Almås (2004) er interessante for denne oppgaven.

Kommunene Ramnes og Våle slo seg sammen i frykt for at de ville bli lagt under nærmeste by, og dermed miste sin identitet som bygdekommune. De fant også at kommunale institusjoner i bygdekommuner spilte en rolle når det gjaldt identitet, da disse institusjonene og deres plassering i bygda bidro til å bygge frem en bygdeidentitet. Dersom institusjonene ble sentralisert i en ny kommunestruktur, var det ikke frykten av å måtte reise lenger for å oppsøke institusjonene som stakk dypest, men faren for å miste en del av sin identitet (Frisvoll & Almås, 2004, s.50-51). Dette støttes i Dag Ingvar Jacobsens (2018, s.133) bok,

«Organisasjonsendringer og endringsledelse», der nettopp tap av identitet er listet opp som en faktor for å yte motstand mot endring.

## 2.2 Sosiale bevegelser

Selve navnet sosiale bevegelser ble først brukt av franske Saint-Simon for å beskrive de sosiale protestene som oppstod i Frankrike sent på 1700-tallet (Scott & Marshall, 2009). Scott og Marshall (2009) definerer sosiale bevegelser som en organisert innsats av betydelig antall mennesker for å endre (eller motstå endring av) en viktig del, eller deler av samfunnet. For at en sosial bevegelse skal oppstå, må det altså finnes en gruppe mennesker som deler samme syn på en del av samfunnet som bør endres.

Det finnes flere teoretiske perspektiver på sosiale bevegelser.

### 2.2.1 Klassiske perspektiver

De første teoriene som ble utviklet på feltet bar preg av å ha den samme generelle kausalmekanismen om at det finnes en form for strukturell belastning (f.eks. industrialisering, urbanisering eller arbeidsledighet) som produserer subjektivt stress i en befolkning som fører til ekstrem atferd som for eksempel panikk og ansamling av en mobb for å unnslipe det subjektive stresset (Stekelenburg & Klandermans, 2009, s.5).

Le Bon sees på som grunnleggeren av det som kalles kollektiv atferdsteori og så på sosiale bevegelser (som den gang viste seg først og fremst i form av protesterende folkemengder) som primitive og irrasjonelle. Han mente at et individ oppnådde en form for anonymitet ved å blande seg inn i mengden og derav mistet ansvarsfølelsen, noe som kunne føre til voldelige sammenstøt.

Massesamfunnsteorien blir beskrevet som at personer som har svake sosiale bånd og er fremmedgjort, er mer sårbare for å bli rekruttert inn i ekstreme bevegelser. Kornhauser benyttet Nazismens fremgang i Tyskland som eksempel på hvordan personer med tilbakeholdende sosiale nettverk ble lokket av Adolf Hitler (Stekelenburg & Klandermans, 2009, s.5-6).

Den siste av de klassiske perspektivene kalles for relativ deprivasjon. Dette går ut på at personer føler at de mangler materielle goder i forhold til hva de fortjener, gjerne sammenlignet med hva andre har, eller hva man før har hatt. Når personer føler dette, vil sjansene for protester og opprør øke (Stekelenburg & Klandermans, 2009, s.6).

Disse perspektivene går i hovedsak ut på at sosiale bevegelser preges av spontane, irrasjonelle og gjerne voldelige utbrudd av kollektiv handling. Personer som deltok i den kollektive handlingen var gjerne frustrerte, stresset, fremmedgjorte og marginaliserte individer som var påvirket av økonomiske kriser, urettferdig distribuering av velferd, sosiale rettigheter og normative sammenbrudd (Stekelenburg & Klandermans, 2009, s.6).

### 2.3 Resource Mobilization Theory

Ressurs-mobiliserings teori ble utviklet på 1970-tallet som et av flere alternativer til de klassiske perspektivene nevnt ovenfor, da de klassiske teoriene ikke kunne forklare hvorfor antallet sosiale bevegelser steg voldsomt ved økt velferd (Stekelenburg & Klandermans, 2009). Denne teorien er basert på ideen om at den sentrale faktoren for skapelsen, utviklingen, og resultatet av den sosiale bevegelsen er ressurser. Ressurser vil i denne sammenheng være er vidt begrep som omfavner alle sosiale, politiske og økonomiske virkemidler som bidrar til å fremme kollektiv aksjon (Jenkins, 2001). McCarthy og Zald produserte i 1977 et rammeverk for teorien, hvor en av de underliggende problemstillingene er Olson's (Sitert av McCarthy & Zald, 1977. s.1216) utfordring: siden sosiale bevegelser leverer kollektive goder, vil få individer være villig til å alene bære kostnadene som kreves for å oppnå disse godene. Dette betyr at for å kunne forklare kollektiv oppførsel, må man ha detaljerte kunnskaper om insentiver, kostnadsreducerende mekanismer eller strukturer, og karrieregodet som kan lede til kollektiv oppførsel. Videre forklarer de flere sentrale momenter som utgjør perspektivet:

1. Å studere ansamling av ressurser (særlig penger og arbeidskraft) er svært viktig for å forstå sosiale bevegelsers aktivitet, fordi ressurser er nødvendig for engasjement i sosiale konflikter.
2. Ansamling av ressurser krever en form for organisering, derfor vil sosiale bevegelser sees på som organisasjoner.
3. Det legges større vekt på aktører utenfor den sosiale bevegelsen når graden av oppnåelse måles.
4. Kostnader og gevinster spiller en viktig rolle for å kunne forklare individuell og organisatorisk involvering i sosiale bevegelser. Dette blir påvirket av samfunnsstruktur og myndighetenes aktiviteter (McCarthy & Zald, s. 1216).

I dette rammeverket gjøres det forskjell på begrepene «sosial bevegelse» og «sosial bevegelsesorganisasjon» for det er sistnevnte som det skal fokuseres på. McCarthy og Zald (1977, s.1217-1218) definerer en sosial bevegelse slik: “A social movement is a set of



*opinions and beliefs in a population which represents preferences for changing some elements of social structure and/or reward distribution of a society*". Videre presenterer de sin definisjon av en sosial bevegelsesorganisasjon: "A social movement organization (SMO) is a complex, or formal, organization which identifies its goals with the preferences of a social movement or a countermovement and attempts to implement those goals" (McCarthy & Zald, 1977, s. 1218). Enkelt forklart betyr dette at en sosial bevegelse er ett sett med meninger i en populasjon som handler om hvordan man foretrekker å endre samfunnsstrukturen, men det er først når man aktivt samler seg for å få gjennomslag til endring at det regnes som en sosial bevegelsesorganisasjon.

I en enhver sosial bevegelse finnes det tilhengere og motstandere. En sosial bevegelsesorganisasjon (SMO) har som oppgave å rekruttere tilhengere av den relevante bevegelsen, slik at de blir del av organisasjonen som aktivt bidrar til ressurskapelse, og også å gjøre motstandere om til tilhengere. Det vies i tillegg oppmerksomhet til forskjellen mellom de som potensielt oppnår direkte gevinst, dersom SMO klarer å skape endring, og de som ikke oppnår direkte gevinst. Det vil naturlig nok fokuseres på å rekruttere grupper og individer som potensielt oppnår direkte gevinst, men andre som oppfattes å oppnå indirekte gevinst kan også være tilhengere av en sosial bevegelse og også delta aktivt i en SMO (McCarthy & Zald, 1977, s. 1221-1222).

Andelen ressurser som er tilgjengelig for en SMO vil avhenge av samfunnet den befinner seg i. McCarthy og Zald (1977, s. 1224) presenterer en sentral hypotese i teorien, som sier at jo mer ressurser som både folket og eliten tilegner seg, jo mer ressurser vil være tilgjengelig for en SMO å rekruttere fra. Dette er fordi en SMO må konkurrere mot andre sektorer og industrier om ressursene som finnes i en populasjon. Da vil for eksempel helt elementære nødvendigheter som mat og bolig utkonkurrere tildeling av ressurser til en sosial bevegelsesorganisasjon.

Introduksjonen av internett og sosiale medier har bidratt til å forenkle mobilisering av ressurser ved å tilby kjapp informasjonsspredning og koordinering, til svært lave kostnader sammenlignet med det som var normen før (Lopes, 2014, s. 10; Eltantawy & Wiest, 2011, s. 1218). Terskelen for å aktivt delta i en sosial bevegelsesorganisasjon sank såpass mye at grupper og individer som regnes som «ressurs-fattige» nå fikk muligheten til å organisere seg (Della Porta & Mosca (2005, s. 165). Eltantawy og Wiest (2011, s.1218-1219) konkluderer med at fra et ressursmobiliseringsperspektiv, spilte sosiale medier en stor rolle i den egyptiske revolusjonen. Det var en rask måte å analysere og spre informasjon på, knyttet meningsfeller

nærmere hverandre, forenklet arrangering av ulike protester, og bidro til å løfte revolusjonen både lokalt og internasjonalt. Sosiale medier er derfor er en sterk, velegnet ressurs som ved anvendelse i sosiale bevegelser kan drastisk øke mobilisering.

### 2.3.1 Kategorisering av ressurstyper

Edwards og McCarthy (2004) argumenterer for 5 ulike kategorier av ressurser som kan brukes for å analysere en sosial bevegelsesorganisasjon. Den første kategorien som blir beskrevet er moralske ressurser, og inkluderer legitimitet, solidarisk støtte, sympatisk støtte og støtte fra velkjente personer. Ulike former for moralske ressurser kan da være støttende uttalelser fra kjendiser, allieringer med velrespekterte grupper og lenke til andre respekterte gruppers nettsider (Edwards & McCarthy, 2004, s. 125-126, 132-133).

Den neste kategorien som blir skissert er kulturelle ressurser, og består av artefakter og kulturelle produkter som f.eks. spesialisert kunnskap som har blitt velkjent, men ikke nødvendigvis universalkjent. Dette kan være kunnskaper om hvordan man organiserer en protestmarsj, holde appeller, gjennomføre møter, skape organisasjoner og hvordan surfe på nettet. Det inkluderer også musikk, brosjyrer, ukeblad, aviser, filmer og videoer som er relevante for den aktuelle sosiale bevegelsesorganisasjonen. Slike kulturelle produkter vil hjelpe på rekrutteringen av nye tilhengere og opprettholde organisasjonens kapasitet til å drive kollektiv aksjon (Edwards & McCarthy, 2004, s. 126).

Den tredje kategorien kalles sosial-organisatoriske ressurser, og omhandler infrastruktur, sosiale nettverk og organisasjoner. Dette er ressurser som ligger utenfor en SMO, men som kan benyttes til å tilføre nye ressurser inn. Et eksempel er en tilhengers sosiale nettverk. Dette sosiale nettverket kan brukes til å akkumulere flere ressurstyper inn i en organisasjon ved hjelp av rekruttering. Jo større nettverk man har adgang til, jo større potensialet for å tilegne seg mer ressurser (Edwards & McCarthy, 2004, s. 127). Muligheten til å opprette en gruppe på Facebook kan også sees på som en ressurs av denne typen.

Den nest siste kategorien som Edwards og McCarthy (2004, s. 127-128) gjør rede for er menneskelige ressurser. Det vil si at områder som arbeidskraft, erfaring, ferdigheter, ekspertise og lederskap står sentralt i denne kategorien. Gjennom å delta aktivt i en sosial bevegelsesorganisasjon, gjør individer sin arbeidskraft tilgjengelig til organisasjonen. Her kan man også differensiere mellom individer og deres ferdigheter og ekspertise, måle opp mot SMOens behov, og deretter avgjøre om hvem som passer best. Et eksempel er en advokat

målt opp mot en lege. Basert på SMOens behov vil mest sannsynlig en advokat ha mer relevant ekspertise å tilføre organisasjonen, enn det en lege ville gjort.

Den siste kategorien som nevnes er materielle ressurser. Denne kategorien består av både finansiell og fysisk kapital, og inkluderer ting som penger, kontorer, utstyr og annet materiale. Eksempler på dette kan være å innføre en medlemskontingent, holde fundraisere, selge merchandise, eller mottagelse av donasjoner (Edwards & McCarthy, 2004, s. 128, 132-133).

Basert på denne teoretiske tilnærmingen vil ett av mine forskningsspørsmål lyde:

*Hvilke ressurser besitter de to gruppene, og hvordan mobiliserer de støtte til sin sak?*

## 2.4 Framing

For å kunne forstå de karakteristiske trekkene til en sosial bevegelse, har «Framing» prosessene blitt identifisert som en sentral kilde til innsikt (Benford & Snow, 2000, s. 611). Selve begrepet «Framing» i denne sammenhengen handler om prosessene som utspiller seg når sosiale bevegelser produserer og opprettholder meninger som er skapt for å mobilisere potensielle tilhengere og støttespillere, tilegne seg støtte fra folket, og for å demobilisere motstandere (Snow & Benford, 1988, s. 198). Vi kan også bruke Goffmans (1974, s. 21) forklaring av frames som er skjemaer av tolkning som gjør individer kapable til å lokalisere, oppfatte, identifisere og merke hendelser i deres liv og verden generelt. Når en sosial bevegelse produserer frames som dette kan det kalles «collective action frames» (Benford & Snow, 200, s. 613).

### 2.4.1 Kjerneoppgaver i Framing

Snow og Benford (1988; 2000) identifiserer tre kjerneoppgaver som vil påvirke suksessen til å mobilisere:

Den første oppgaven kalle diagnostisering, og handler om å kunne identifisere et problem, forklare hvorfor det har oppstått og bestemme hvem som har skylden for problemet. Et problem kan ofte identifiseres, men det er som regel vanskeligere å forklare hvordan det har oppstått eller påpeke direkte hvem som har skylden for problemet. Et eksempel er hvordan fredsbevegelser bruker ulike kombinasjoner av forklaringer på hvorfor en atombombe-trussel har oppstått: teknologiske grunner, politiske grunner, økonomiske grunner og moralske grunner. Dette eksempelet viser hvordan det er lettere å skape en felles forståelse av problemet enn å skape en felles forståelse av de bakomliggende årsakene (Snow & Benford, 1988, s. 200).

Prognosering er den andre kjerneoppgaven og inkluderer forslag til løsninger på identifiserte problemer, men også strategier, taktikker og mål. Denne oppgaven er nært knyttet til diagnostisering, særlig med tanke på hva som oppfattes som forklaringen på problemet. Ved å bruke samme eksempel som ovenfor, vil de som oppfattet atombombe-trusselen forårsaket primært av teknologi, gjerne se etter løsninger som inneholder begrensninger i teknologiske områder. På den andre siden vil de som mener problemet er forårsaket av politiske grunner, se etter politiske løsninger, for eksempel via et overnasjonalt organ (Snow & Benford, 1988, s. 201).

Den tredje oppgaven kalles motivering og går ut på at det ikke er nok å skape en mening om hva problemet er eller hvorfor det har oppstått, men hvordan man kan løse det. Man må kunne motivere potensielle tilhengere til handling. En sosial bevegelsesorganisasjon bør kunne frame på en slik måte at tilhengere ser nytten ved å engasjere seg. Dette kan gjøres enten via ulike insentiver, eller ved å appellere til hver enkeltes moralske kompass. Det må også fremstilles et visst håp om at engasjement kan føre til endring. I atombombe-trussel eksempelet kan vi se at hvis deler av fredsbevegelsen er for pessimistiske og apokalyptiske i sine spådommer, kan det hindre videre mobilisering fra tilhengere, da slaget allerede synes å være tapt (Snow & Benford, 1988, s. 201-203).

#### 2.4.2 Variable karakteristikker av «collective action frames»

Det har blitt identifisert flere variabler karakteristikker som vil påvirke evnen en frame har til å mobilisere.

Den første kalles problemidentifisering, og er den mest åpenbare måten å skille mellom frames på. Hvilke problemer tas opp i den enkelte framen og hvordan adresseres de? Benford (1997, s. 414-415) har listet opp ulike problemidentifiseringskategorier og nevner særlig mange fra Gamson's *Talking Politics* (1992). Noen eksempler er framgangs frame, Energi uavhengighets frame, ikke kostnads effektiv frame og utenriks investerings frame. Hva en sosialbevegelse identifiserer som problem, vil ha påvirkning på hvem som eventuelt blir en målgruppe for å mobilisere. Man kan også ha flere problemer innenfor en frame som potensielt vil appellere til flere sosiale grupper og dermed få økt kapasitet for potensiell mobilisering, men problemene må kunne bevises at de har en sammenheng (Gerhards & Rucht, 1992, sitert av Benford & Snow 2000, s. 618).

Frames kan også variere i graden av ekskluderende og lite elastisk, versus inkluderende og fleksibel. Det vil si hvor mange temaer og ideer en frame kan fremstille. Dersom en frame blir

mer og mer fleksibel og inkluderer flere temaer, vil de etter hvert ligne på noe som kalles for «master frames». Dette er frames som er så brede at de vil fungere i de fleste sosiale bevegelser som tar dem i bruk. Dette kan være rettighets frames, urettferdighets frames, valg frames og seksuell terror frames (Benford & Snow, 2000, s. 618-619).

Forskjellen mellom vanlige frames og master frames er også et poeng i den neste variabelen som omhandler omfang og innflytelse av frames. Jo bredere omfang en frame har, desto mer beveger den seg mot å bli en master frame. Det betyr at en sosial bevegelses «hoved frame» ikke nødvendigvis er en slik master frame. Målet til en sosialbevegelse vil diktere omfanget og bredden av frames som blir brukt (Benford & Snow, 2000, s. 618-619). For eksempel vil en sosialbevegelse som jobber for å bedre kvinners rettigheter globalt, kunne bruke ulike master frames som et verktøy til å fremme sitt ønskede mål, da målet i seg selv er såpass bredt.

Den fjerde variabelen som Benford & Snow (2000, s.619-622) gjøre rede for, brukes til å skille mellom frames kalles resonans. Denne variabelen går ut på hvordan ulike frames har ulik grad av effektivitet når det gjelder mobilisering. To faktorer bidrar til variasjonen her: troverdighet av framen og dens relevans. Troverdighetsfaktoren kan bli brutt ned i tre subfaktorer:

- Frame konsistens: Går ut på om det finnes selvmotsigelser i en sosialbevegelses meninger og budskap, eller om det finnes forskjeller mellom hva en sosialbevegelse sier de gjør, og det de faktisk gjør. Dersom det finnes selvmotsigelser, vil det naturlig nok redusere den potensielle mobiliseringen.
- Empirisk troverdighet: Denne faktoren omhandler mulighetene til å komme med bevis for å styrke en frame. Dersom en frame kan vise til troverdige beviser som støtter opp under påstandene i framen, vil det være lettere å oppnå bred støtte. Det poengteres at bevisene må ikke være troverdige for allmennheten, men til en viss grad av den sosiale bevegelses tilhengere.
- Frame produsentens troverdighet: Den tredje faktoren tar for seg troverdigheten til de som står bak framen. En person eller organisasjon som er anerkjent og har beviselige kunnskaper på feltet som framen baseres på, vil ha en større grad av troverdighet enn de som verken er anerkjent eller har beviselige kunnskaper om dette (Benford & Snow, 2000, s.619-621).

Relevansen til framen er også en faktor som kan brytes ned i tre subfaktorer:

- Sentralitet: Handler om hvor sentralt en frame produsert av en sosialbevegelse står i forhold til målgruppens verdier, meninger og ideer. Verdier og meninger kan ofte settes inn i et hierarki (Rokeach, 1973; Williams, 1970, sitert av Benford & Snow, 2000, s.621). Hvis rammen inneholder momenter som er nært knyttet til toppen av målgruppens hierarkiske tankesett angående verdier og meninger, vil potensialet for mobilisering øke.
- Erfaringsmessig sammenlignbarhet: Denne faktoren tar for seg hvordan rammen harmoniseres til målgruppens hverdagslige liv. Det vil si at en frame som oppleves å være i samhold til målgruppens erfaringer angående temaet, vil ha økt sjans for mobilisering. Dette betyr da at frames som oppleves som virkelighetsfjerne eller abstrakte, vil ha reduserte sjanser for mobilisering.
- Kulturell tilpasning: Den siste subfaktoren omhandler evnen en frame har til å være i tråd med kulturen til målgruppen. Kultur i denne sammenheng vil si de verdier, meninger, myter, ideologier, praksiser og fortellinger som målgruppen besitter. Dersom en frame har en høy grad av kulturell tilpasning, vil potensialet for mobilisering øke (Benford & Snow, 2000, s. 621-622, 629).

Ved hjelp av dette teoretiske perspektivet vil det være mulig å analysere og kategorisere ulike frames som dermed vil hjelpe meg i å besvare mitt andre forskningsspørsmål:

*Hvilke frames dominerer argumentasjonsbildet til de to gruppene og hvor effektive er de?*

## 3 Metode

I dette kapittelet gjøres det rede for valg av hva slags type metode som benyttes for å undersøke problemstillingen.

### 3.1 Valg av forskningsdesign

Studien vil baseres på et kvalitativt, casesentrert design. Dette gjøres fordi jeg studerer et samfunnsfenomen i sin kontekst (Bukve, 2016, s. 121) og da vil denne tilnærmingen være formålstjenlig. Gerring (2007, s. 20) definerer en casestudie slik: «*an intensive study of a single unit for the purpose of understanding a larger class of (similar) units*». Casestudie har flere ganger blitt kritisert for å ikke kunne skape reliable, generaliserbare data som således kan bidra til å skape regelbaserte, predikative teorier. Denne kritikken er basert rundt tanken om at sosialvitenskap kan benytte seg av samme vitenskapelige regler som naturvitenskap, altså at ved å anvende kvantitative metoder, vil det være mulig å skape generaliserbare data

som kan forutsi resultatet av fenomenet. Det er dette perspektivet som Bent Flyvbjerg (1991; 2006) utfordrer. Flyvbjerg (1991, s56-57) bruker Hubert Dreyfus' (1986, s.13) argumentasjon for å vise poenget sitt, der Dreyfus påstår at ved å benytte prinsipper for teoriskapning fra naturvitenskapen til å forutsi og forklare hendelser innenfor sosialvitenskapen, må man benytte seg av dekontekstualiserende funksjoner. Konteksten må altså holdes utenfor. Paradokset som oppstår er at når konteksten utelates, vil det være umulig å skape forklaringer og forutsigelser av hendelser. Basert på en slik fremstilling av teori, argumenterer Flyvbjerg (2006, s. 224) for at prediktive teorier ikke kan finnes i studien om menneskelige affærer og konkret, kontekstbasert kunnskap er derfor mer verdifull enn jakten på prediktive teorier. I så måte er målet med denne oppgaven ikke å kunne generalisere funnene, men å beskrive og forklare et fenomen i sin kontekst. Motstand mot regjeringens kommunereform er ikke unikt for Kristiansand kommune, og det kan være nærliggende å tro at det er flere steder som opplever det samme som i denne casen. På den måten kan casen bidra med innsikt i et fenomen som også finnes andre steder i vårt langstrakte land, og den kan bli en ressurs som kan brukes som et veiledende utgangspunkt i andre undersøkelser.

Studien vil være teoretisk tolkende, altså at teorien presentert i kapittel 2 brukes som rammeverk til å tolke dataen som fremkommer i analysen (Bukve, 2016, s. 88). Det betyr at ved å anvende framingteorien slik den er presentert av Benford & Snow (1988; 2000) vil det være mulig å utlede hvilke frames som motstanderne bruker, og som de mener bidrar i størst grad til å mobilisere. Videre vil ressursmobiliseringsteorien utviklet av McCarthy og Zald (1977), og Edwards og McCarthy (2004) benyttes til å kartlegge de ressurser som gruppene har tilegnet seg. Informasjon om ressurser vil bli innhentet via Facebook-gruppene, da dette er den største kilden av informasjon når det gjelder motstandsbevegelsen.

### 3.1.1 Datamaterialet

Selve datamaterialet vil bestå av en strategisk utvelgelse av medieoppslag som bidrar til innsikt av problemstillingen. Dette kan være avisinnlegg som motstandere av sammenslåingen bruker for å øke deres legitimitet, oppslag som omhandler de to sosiale bevegelsene direkte, eller andre oppslag som har relevans for studien. For eksempel vil det benyttes flere nyhetsinnslag som har blitt postet på gruppene for å redegjøre eller forklare en problemstilling som motstanderne har inkludert i sitt arsenal av argumentasjoner. Materialet vil også bestå av de to Facebook-gruppene som har som formål å reversere sammenslåingen. Dette inkluderer alle innlegg som har blitt postet inne på gruppene fra deres opprettelse og frem til 4.mai. Dette materialet vil belyse hvordan motstandere av sammenslåingen benytter seg av ulike «frames»

for å skape en bred enighet om hvordan tingenes tilstand er. Samtidig vil det vise hyppigheten av de ulike områdene som det argumenteres om, som betyr at det vil være mulig å måle hva som er viktigst for medlemmene i gruppene. Disse innleggene på Facebook vil være fundamentet som utgjør kartleggingen av ressursene som de besitter, da Facebook synes å være begge gruppens primære kanal for å yte motstand og informere tilhengere om både sakens og gruppenes utvikling.

### 3.2 Innholdsanalyse

For å finne ut av hva disse gruppene argumenterer for, vil det utføres en innholdsanalyse av alle innleggene som er postet i hver av gruppene på Facebook. Valg av denne metoden synes å være hensiktsmessig for å kartlegge hva gruppene konsentrerer seg om i deres kamp om å få til en reversering. Debattens offentlige natur gjør at en slik metode plukker opp all argumentasjon som har foregått inne på de to Facebook-gruppene, og dermed forklarer hva som argumenteres og hvor hyppig hvert tema nevnes, som igjen vil si noe om viktigheten av temaet.

En innholdsanalyse kan defineres som: «*Content analysis is any technique for making inferences by objectively and systematically identifying specified characteristics of messages*» (Holsti, sitert av Bryman, 2012, s. 289). Denne metoden kan brukes for å kategorisere temaene (i dette tilfellet de ulike «Frames» som blir brukt) og telle hyppigheten av disse (Bryman, 2012, s.289, 297). Krippendorff (2018, s. 44) betegner innholdsanalyse som en diskret metode for forskere å analysere relativt ustrukturert data for å få frem meninger, symbolikk og innhold, og hvordan rolle de spiller i livene til kildene.

Kategoriene vil være klassifisert inn i ulike temaer for argumentasjon med fleksibilitet til å legge til, justere, slå sammen eller dele opp kategorier i løpet av analysen slik det er skissert i Grodal, Anteby & Holm (2020). Det vil gjennomføres en innholdsanalyse per gruppe, som betyr at det vil være to innholdsanalyser som vil vise likheter og forskjeller i gruppenes prioriteringer i forhold til hva slags «frames» som oppstår og hvor ofte de benyttes.

Ett innlegg kan ha innslag av flere temaer, og vil derfor telles opp i flere kategorier om nødvendig, jeg vil da sannsynligvis sitte igjen med et større antall treff av temaer enn det totale antallet innlegg. Innholdsanalysen vil foregå manuelt og kategoriene vil ha en overordnet natur, som hver for seg dekker et område av argumentasjonen. Et eksempel på en kategori vil være «mistillit/inkompetanse». Denne kategorien tar for seg alle innlegg hvor det er uttrykt både eksplisitt og/eller underliggende misnøye til politikere eller administrasjon



som følge av sammenslåingen. Kodingen vil bære preg av hva som oppfattes er meningen bak teksten i innlegget. To teknikker fra Gery Ryan og Russel Bernards (2003) «*Techniques to Identify Themes*» vil benyttes for å identifisere de ulike temaene. Den første er repetisjon, som ganske rett frem belyser de temaer som ofte blir gjentatt (Ryan & Bernard, 2003, s.89). Den andre teknikken kalles likheter og forskjeller, og går ut på å lese hver setning og spørre seg: «hva betyr denne setningen? Og hvordan er den lik eller forskjellig fra de foregående eller følgende påstander?» (Ryan & Bernard, 2003, s.91). Disse teknikkene vil komplementere hverandre i søken etter temaer, som deretter kan utvikles til frames.

Etter endt innholdsanalyse, vil de mest fremtredende «framesene» bli identifisert og vurdert i henhold til Benford og Snow's (2000) variabler.

### 3.2.1 Reliabilitet

Krippendorff (2018, s.211) skriver at for at dataene som presenteres i en innholdsanalyse skal være ubestridelige, må reliabiliteten til dataene sikres. Det betyr at koderen som gjennomfører analysen må gjøre det han kan for å sikre at dataen har blitt produsert med minst mulig forurensning, forvrengning og partiskhet, uavhengig om det er tilsiktet eller utilsiktet. Dataen må også bety det samme for alle som bruker den. Krippendorff (2018, s.214-216) presenterer tre typer av reliabilitet: stabilitet, reproduserbarhet og nøyaktighet. Stabilitet går ut på at prosessen fremstår uforandret over tid. Det kan måles på hvordan resultatene forblir det samme, eller endrer seg ved hjelp av gjentakende analyser av materialet. Designet som brukes blir kalt for test-retest, og går ut på at samme analytiker på nytt analyserer datamaterialet med de samme parameterne som ble brukt ved førstegangsanalyse, gjerne etter at det går litt tid fra førstegangsanalysen skjedde (Krippendorff, 2018, s.215).

Reproduserbarhet går ut på å ha flere kodere som skal analysere det samme datamaterialet med de samme instruksene, men de skal jobbe uavhengig av hverandre. Designet som brukes for å oppnå dette kalles for test-test. Denne type reliabilitet regnes som mye sterkere enn den foregående, da det å benytte seg av flere analytikere vil i større grad eliminere personlige fordommer, ideologiske perspektiver og/eller feiltolkninger av enten kodingsinstruksen eller teksten som analyseres (Krippendorff, 2018, s.215).

Nøyaktighet regnes som den aller sterkeste metoden for å skape reliable data på. Metoden går ut på kunne sammenligne dataanalysen med en standard som universelt oppleves som korrekt. Dersom man analyserer ord for eksempel, vil det finnes en standard for hva som er riktig form av dette ordet, og ved å bruke denne standarden for å sammenligne sin dataanalyse, oppnår

man nøyaktighet og dermed reliable data. Man kan også sammenligne resultater fra uerfarne kodere opp mot standarder som er skapt av mer erfarne kodere. Denne metoden blir vanskeligere å få til der man skal tolke dataene. Det nærmeste man kommer en standard for tolkning av data, er andres tolkninger av data, og da må man anta at en tolkning er bedre enn resten. Dette begrenser nøyaktigheten til å heller handle om koderens trening og andre områder hvor det finnes objektive standarder (Krippendorff, 2018, s.216).

I denne oppgaven, som er et individuelt arbeid, vil jeg benytte meg av test-retest metoden for å få økt reliabilitet av dataene. Den første gangen innholdsanalysene ble utført var 5.mai 2021, mens den andre gangen ble analysene utført 28 mai 2021. Det gikk da 23 dager fra førstegangsanalysene ble gjennomført til den såkalte retesten, og dette regner jeg som tilstrekkelig tidsmessig mellomrom for en test-retest metode når det gjelder en oppgave av dette omfanget. Resultatene av test-retesten viste ingen vesentlige endringer i antall treff på temaer. Alle kategoriene beholdt sine rangeringer i innholdsanalysen og test-retest metoden kan derfor sies å ha produsert et tilfredsstillende resultat.

Det har ikke blitt benyttet flere uavhengige kodere, slik at jeg ikke kan si noe om reproduserbarheten til dataene. Dette kan regnes som en svakhet i jakten på reliable data, men jeg er trygg på at kodingen av kategoriene er av slik natur at dersom det ble benyttet flere kodere, ville reproduserbarheten vært av tilfredsstillende grad. Det har heller ikke blitt benyttet noen objektive standarder slik som Krippendorff (2018, s.216) presenterer nøyaktighetsmetoden, men ved å benytte meg av to ulike teknikker for identifisering av temaer vil det likevel være mulig å produsere relativt reliable data.

### 3.2.2 Validitet

Krippendorff (2018, s.313-338) vier mye oppmerksomhet til å gjøre rede for validiteten i en innholdsanalyse. Validitet omhandler kvaliteten på forskningsresultatene som gjør at vi godtar dem som sanne. Et måleinstrument regnes som valid hvis den måler det den skal måle. Ved å bruke den logikken, vil en innholdsanalyse være valid hvis dens konklusjoner består testing ved uavhengige beviser, nye observasjoner og konkurrerende teorier eller tolkninger (Krippendorff, 2018, s.313).

I denne oppgaven vil det bli benyttet to former for validitetskriterier som sees på som svært relevante. Krippendorff (2018, s.313-315) kaller disse for ansiktsvaliditet og empirisk validitet. Ansiktsvaliditet er det som er åpenbart eller oppleves som en felles sannhet. Vi kan akseptere forskningsfunn fordi funnene virker troverdig i den forstand at funnene aksepteres

som plausible uten en forventning om å måtte høre en utdypende forklaring av hvorfor resultatene ble som de ble. Det regnes som fornuftig å måle offentlig oppmerksomhet til en sak ved den relative frekvensen som saken blir nevnt i massemediene. Et annet eksempel på ansiktsvaliditet, er å måle kvaliteten på politiske overveielser ved antallet av alternative standpunkter som blir brakt inn i diskusjonen. Denne formen for validitet kan ikke sammenlignes med forventninger. Det var for eksempel ikke forventet at minoritetsgrupper ble i større grad vitset med, enn majoriteten på TV i USA på 1970-tallet. Det var ikke før innholdsanalytikere gjorde undersøkelser på dette temaet og fant en korrelasjon at problemet ble oppdaget. I ettertid kan man se at funnene gir mening. Selv om ansiktsvaliditet baserer seg på sunn fornuft med bred konsensus, er det helt fundamentalt et individs vurderinger med antagelsen om at alle andre vil være enige med dens vurderinger (Krippendorff, 2018, s.313-314).

Grunnen til at innholdsanalytikere i større grad benytter seg av ansiktsvaliditet enn det andre forskere kanskje gjør, er at innholdsanalyse tar for seg analyser av tekster, symbolske meninger, og hvordan bilder forstås, hvor alt dette har sitt utspring fra den sunne fornuften og den delte kulturen hvor slike tolkninger blir skapt. Dette betyr ikke at ansiktsvaliditet glimrer med sitt fravær i andre forskningsmetoder. Det vil for eksempel sitte langt inne for en forsker å publisere funn som går imot deres egen fornuft (Krippendorff, 2018, s.315). Krippendorff (2018, s.315) går faktisk så langt i å påstå at ansiktsvaliditet er en «gatekeeper» for all annen type validitet, og vil derfor utgjøre en stor del av validiteten i denne oppgaven.

Den andre typen validitet som vil benyttes i denne oppgaven vil være den empiriske validiteten. Denne formen for validitet omhandler hvordan tilgjengelige bevis og etablerte teorier kan støtte opp om forskningsprosessen, om hvordan konklusjonene består testing ved hjelp av uavhengig data, funn fra andres forskning, bevis som er relatert til forskningsspørsmål, eller kritikk basert på observasjoner, eksperimenter, eller målinger. Denne formen for validitet blir hovedsakelig etablert innenfor det vitenskapelige samfunnet og blir basert på rasjonelle argumenter som bringer empiriske beviser som er relevante for forskningsresultatene, forskningsprosessen og omstendighetene rundt hvordan dataene ble samlet. (Krippendorff, 2018, s.315).

### 3.2.3 Kategorier

Etter å ha utviklet noen innledende kategorier, begynte jeg å analysere. I løpet av analysen ble det hensiktsmessig å skille noen kategorier fra hverandre og reformulere noen andre slik at jeg fikk fremhevet relevante og dekkende kategorier. Til slutt fikk jeg utviklet 9 kategorier som

dekket mesteparten av alle innleggene i analysen. Jeg vil i tur og orden presentere kategoriene og forklare litt om hva som ble inkludert i disse.

- **Alliansebygging:** Denne kategorien tar for seg alle de gangene hvor det er blitt påpekt støtte fra utsiden av gruppen. Det kan være støtte fra politikere og partier, enten eksplisitt eller indirekte, støtte fra næringsliv, fagkyndige eller andre interessegrupper. Poenget her å få dekket alle innlegg hvor det pekes på eksterne omgivelser som bidrar til å øke legitimiteten til gruppene. Her vil også benevnelsen av hverandres grupper bli inkludert i tellingen da det å henvise til den andre gruppen øker synligheten til søstergruppen og bidrar til økt legitimitet og oppmerksomhet gruppene seg imellom.
- **Saksbehandlingsfeil:** Her vil det telles opp antall innlegg hvor det nevnes at det har blitt gjort feil i saksbehandlingen forut for sammenslåingen, som gjorde at vedtaket Stortinget fattet ble basert på feilaktig informasjon. Alle innlegg som nevner feil i selve prosessen, og da særlig når det gjelder tolkningen av Songdalens vedtak, blir inkludert her.
- **Kommuneøkonomi/tjenestetilbud:** Dreier seg om kommuneøkonomien og tjenestetilbudet til kommunen. Dette var to separate kategorier som ble satt sammen, da de hadde såpass stor nærhet til hverandre, hvor den ene er en direkte årsak av den andre og vice versa. Alt som handler om den finansielle situasjonen til den enten den nye storkommunen, eller de gamle kommunene, vil bli talt opp her. Det samme vil momenter som omhandler tjenestetilbudet dersom det ikke fanges opp av andre, mer passende kategorier.
- **Identitet:** Alle innlegg som spiller på identitetsfølelsen til den gamle kommunen vil telle i denne kategorien, både symbolsk og eksplisitt. Det kan være alt fra musikk, filmer, bilder og tekst. Poenget er at alt som har med kjærlighet og stolthet av å være en del av en av de tidligere kommunene skal inkluderes i denne kategorien.
- **Oppslutning:** Denne kategorien handler om alle innlegg som nevner noe om folkeviljen i kommunene når det gjelder folkeavstemningene som ble gjennomført før sammenslåingen, eller når innlegg retter seg mot medlemmene med klare formaninger om å øke mobilisering, eller når antall medlemmer blir brukt som en målestokk for å se hvordan motstandskampen går.

- Personlig økonomi: Her rettes oppmerksomheten mot alle innlegg hvor den personlige økonomien er et tema. Altså saker som har direkte innvirkning på den enkeltes lommebok. Denne kategorien er nært beslektet med kommuneøkonomi/tjenestetilbud, men ble vurdert til å være en selvstendig kategori da det dukket opp innlegg som kun tok for seg personlig økonomi og de medfølgende frustrasjoner. Alt som innebærer økte skatter og avgifter som følge av sammenslåingen vil bli inkludert i denne kategorien.
- Mistillit/inkompetanse: Denne kategorien retter seg mot alle innlegg som inneholder mistillit til styrende politikere og administrasjon, både regionalt og nasjonalt. Den inkluderer også innlegg som retter seg mot kompetansen som de nevnte aktørene besitter. Dette inkluderer alle hendelser fra kommunereformens fødsel og helt frem til nåtid. Innlegg som inneholder humoristiske eller sarkastiske sanger eller karikaturer vil også inkluderes i denne kategorien da de forstås som et verktøy for å uttrykke mistillit til folkevalgte og/eller administrasjon.
- Kultur/idrett: Nok en kategori nært beslektet til kommuneøkonomi/tjenestetilbud, men får være en selvstendig kategori for å få frem nyanser i argumentasjonsbildet. Denne inkluderer da alle innlegg som bruker kultur og/eller idrett som argumentasjon på hvordan en sammenslåing har gitt negative utslag. Hovedtanken bak denne kategorien var å se hvor mange av innleggene som nevnte den svært betente «kunstsilosaken», en sak som har pågått i flere år hvor Kristiansand kommune har blitt kraftig kritisert for hvor mye penger de bevilget til bygning av en kunstsilo (Myklebust, 2019), som nevnt i innledningen av oppgaven.
- Helsetilbud: Den siste kategorien og også en som er nært beslektet til kommuneøkonomi/tjenestetilbud. Denne ble også vurdert til å være en selvstendig kategori da det etter hvert ble mange innlegg som hadde dette som hovedfokus. Reduseringer i helsetilbud, sentralisering og ellers alt som er relatert til helsesektoren og kommunens ansvar innenfor dette område, inkluderes her.

### 3.3 Etiske vurderinger

Dette prosjektet følger NSDs retningslinjer for behandling av data. Dette betyr at jeg har gjort det jeg kan for å anonymisere personer i forskningen, med unntak av nasjonale politikere. I og med at Facebook-gruppene er navngitt, og grunnleggerne av gruppene blir nevnt, ble disse tilsendt et informasjonsskriv om prosjektet der de blir opplyst om deres rolle i prosjektet. De vil ikke bli navngitt i prosjektet, men heller bli omtalt som «grunnlegger» der det er relevant å ta dette med. De resterende medlemmene i gruppa vil hverken bli nevnt eller navngitt. NSDs vurdering av prosjektet kan sees i vedlegg 2.

### 3.4 Kvalitetskriterier.

Det finnes ulike kriterier som brukes for å vurdere hvorvidt en undersøkelse har vært god eller ikke. Oddbjørn Bukve (2016, s.99-101) presenterer noen av disse. Konstruksjonsvaliditet går ut på om den dataen man benytter seg av faktisk måler det som undersøkelsen søker å måle. Innholdsanalysen må ha operasjonaliserte temaer som er relevante for å besvare det undersøkelsen etterlyser. Her har casesdesign et fortrinn, da man kan justere operasjonaliseringene underveis i studien dersom det er nødvendig, noe som er vesentlig vanskeligere i et variabelsentrert design, der operasjonaliseringen må være fastsatt før datainnsamlingen kan begynne (Bukve, 2016, s.99). I presentasjonen av innholdsanalysen ovenfor, viste jeg hvordan nye observasjoner bidro til å justere kategoriene slik at alle innlegg falt innenfor en kategori. På den måten har undersøkelsen fanget opp alle vesentlige deler av argumentasjonen som forekommer i gruppene.

Intern validitet sier noe om forholdet mellom dataen og presentert teori. Det handler om å kunne ha godet nok grunnlag til å bedømme om dataen samsvarer eller motstrider det teoretiske grunnlaget som blir presentert (Bukve, 2016, s.100). Teorigrunnlaget har vært nøye utvalgt for å oppnå en dekning av særlig to dimensjoner som har vært antatt å spille en rolle i hvorfor gruppene gjør motstand. Det er motstand på grunn av dårligere tjenestetilbud og motstand på grunn av tap av identitet. Når det gjelder kartleggingen av gruppene, ble ressursmobiliseringsteorien vurdert til å være det beste teoretiske utgangspunktet for å få til en kartlegging av gruppens ressurser. Både utvalgte data og metode har sånn sett vært svært egnet til å bli brukt for å sammenligne empiri og teori.

Den eksterne validiteten går ut på hvorvidt studien kan generaliseres fra materialet som har blitt studert og over på andre situasjoner (Bukve, 2016, s.100). Jeg har tidligere argumentert

for at målet med oppgaven ikke har vært å kunne generalisere, men at det finnes lignende situasjoner andre steder som kan ha nytte av funnene som denne oppgaven leverer.

Når det gjelder reliabilitet av oppgaven, skriver Bukve (2016, s.101) at dette handler om hvorvidt undersøkelsen er pålitelig. Grad av pålitelighet måles i hvor repliserbare resultatene er, altså at andre forskere som gjennomfører samme undersøkelse kommer til de samme resultatene. Jeg har tidligere argumentert for hvordan jeg har kodet innholdsanalysen på en måte som gjør at resultatene vil være repliserbare, og dermed vil oppgaven ha en stor grad av reliabilitet.

## 4 Presentasjon av funn

I dette kapittelet presenteres funnene av innholdsanalysen og det videre dokumentstudiet som kartla ressurser og «frames» til de respektive gruppene.

### 4.1 Innholdsanalyse

Analysen tok for seg alle innlegg postet i gruppene fra deres etableringsdato og frem til 4.mai 2021. For å kunne få frem meningen og temaene i innleggene, så jeg meg nødt til å lese alle artikler, rapporter, videoer og annet materiale som ble lenket til i innlegget, slik at jeg dekket alle vinkler som innlegget bestod av. Dette førte ofte til at ett innlegg ofte havnet i flere kategorier, da det ble pekt på flere temaer i samme innlegg.

#### 4.1.1 «Vi som vil ha Søgne kommune tilbake»

Totalt 601 innlegg ga 941 treff på de opplistede kategoriene. Treffene fordelte seg slik:

Figur 1.1

TEMA	ANTALL
Mistillit/inkompetanse	157
Oppslutning	156
Kommuneøkonomi/tjenestetilbud	141
Alliansebygging	131
Identitet	118
Saksbehandlingsfeil	76
Helsetilbud	71
Personlig økonomi	56
Kultur/idrett	35

Det er ulik grad av engasjement der det i perioder har vært få innlegg postet i løpet av noen dager, mens andre perioder har det vært et voldsomt engasjement, ofte i samspill med at nye saker får plass i nyhetsbildet som gruppa tar tak i. Hvis man regner gjennomsnittlig publisering av innlegg, så vil det i løpet av en uke være publisert ca. 14 innlegg.

Målt opp mot hverandre, vil de 4 første kategoriene, Mistillit/inkompetanse, oppslutning, kommuneøkonomi/tjenestetilbud og alliansebygging, stå for nærmere 2/3 (62,2%) av all argumentasjon (se figur 1.3). Hvis vi måler opp mot antall innlegg (som vist i figur 1.4), vil vi finne at ca. 1/4 av alle innlegg inneholder mistillit/inkompetanse (26,1%). Det samme kan vi si om kategorien oppslutning (26%).

#### 4.1.2 «Nok er nok vi vil ha Songdalen kommune tilbake

Totalt 364 innlegg som ga 652 treff innenfor de respektive kategoriene. Her er treffene fordelt på kategoriene:

Figur 2.1

TEMA	ANTALL
Mistillit/inkompetanse	132
Kommuneøkonomi/tjenestetilbud	111
Oppslutning	106
Alliansebygging	101
Helsetilbud	79
Identitet	42
Saksbehandlingsfeil	38
Personlig økonomi	28
Kultur/idrett	15

Også i denne analysen er engasjementet litt periodevis, hvor det noen uker kommer mye, mens andre uker ligger gruppen litt stille. En gjennomsnittlig uke for denne gruppen er at det postes ca. 13 innlegg (MERK: en stor del av innleggene i denne gruppa er rene reposter av Søgne-gruppas innlegg).

Målt opp mot hverandre (se figur 2.3) vil de 4 første kategoriene her, mistillit/inkompetanse, kommuneøkonomi/tjenestetilbud, oppslutning og alliansebygging, bestå av hele 69% av all argumentasjon for denne gruppen. Måler vi opp i forhold til antall innlegg (som vist i figur



2.4), finner vi at mistillit/inkompetanse finnes i over 1/3 (36,3%) av alle innlegg postet av denne gruppen. Kommuneøkonomi/tjenestetilbud havner på andreplass og finnes i 30,5% av alle innlegg.

## 4.2 Hva slags «frames» brukes?

Analyseringen av de to gruppene har bidratt til å identifisere noen frames som dominerer i begge gruppene. Her vil det også bli presentert frames som synes å være viktigere enn det som fremkommer i innholdsanalysen. En av hovedgrunnene til at innholdsanalysen kan være litt misvisende, er at den teller antall treff av et tema, og ikke omfanget av temaet. Det ble imidlertid observert flere innlegg som hadde en betydelig større substans og oppfattet viktighet enn et gjennomsnittlig innlegg, noe som gjorde at det ble sett på som relevant å også inkludere disse i arbeidet med å utlede de

### 4.2.1 Mistillit til politikere og administrasjon

Begge gruppene bruker tid på å uttrykke misnøye til sine politikere og den tilhørende administrasjonen. Det nevnes hyppig at politikerne har gått imot folkeviljen, da både Søgne og Songdalens folkeavstemninger resulterte i at «nei» siden fikk majoriteten av stemmene (Distriktssenteret, 2021). Flere ganger nevnes det også at de folkevalgte har «lurt» kommunene inn i en sammenslåing, som ingen egentlig ville ha, ved hjelp av fine ord, uttrykk og tomme løfter. De påstår videre at ingenting er blitt bedre etter sammenslåingen, så da må de politikere som lovet bedring for alle parter ha gitt uriktig informasjon og dannet et bilde som var vesentlig lysere enn det som var realiteten. Det spekuleres i om dette skyldes politikernes inkompetanse, eller rett og slett at de med viten og vilje har ført befolkningen bak lyset for å oppnå personlig vinning.

Søgne-gruppa retter særlig kritikk mot den daværende ordføreren i kommunen før sammenslåingen fant sted. Det blir påstått at før kommunevalget i 2015 fremsto ordførerkandidaten som negativ til en eventuell sammenslåing, noe som sannsynligvis var med på å vinne mange stemmer fra de som ikke ville se kommunen sin bli slått sammen med noen andre. Etter valget derimot, skifter den nyinnsatte ordføreren mening og er plutselig positiv til en K7 sammenslåing som det innledningsvis ble utredet for. Etter folkeavstemningen som resulterte i nei fra Søgne, påstås det at Søgnes ordfører fremdeles er en av drivkreftene bak en K3 løsning. Poenget til Søgne-gruppa her er at ordføreren ikke har stoppet prosessen selv om innbyggerne sa klart nei til sammenslåing. Det vises til at ordførere fra Lillesand, Birkenes, Vennesla og Iveland kommune, som var en del av K7 løsningen,

føyet seg etter resultatet av folkeavstemmingene og avsluttet den videre prosessen i sine respektive kommuner.

For motstandere i både Søgne og Songdalen blir det dannet et bilde av politikere som har tunnelsyn hva gjelder Kvadraturen (Kristiansand sentrum), og ikke evner å se problemer og behov ut i distriktene. Det fryktes at ved et slikt fokus på sentrum vil distriktene i kommunen bli neglisjert av både de folkevalgte og administrasjonen. Det pekes også på motsigende informasjon og dårlig koordinering mellom politisk ledelse og administrasjon, der administrasjonen har budsjettert med kutt som den politiske ledelse tilsynelatende ikke har vært klar over (Ihme, 2020). Dette har bidratt til en økt misnøye til administrasjonen som i noen tilfeller blir nevnt som et eget, ikke-folkevalgt, parti med egen agenda. Slike motsigelser og manglende koordinering er oppsiktsvekkende og bidrar på ingen måte til å skape tillit mellom folk og kommuneledelse, ifølge gruppene.

Et eksempel på mistillit til politikere og administrasjonen som trekkes frem i Søgne-gruppa er sak 30/20 og 32/20 som Organisasjonsutvalget i kommunen behandlet 10. desember 2020 (Kristiansand kommune, 2020). Den første saken omhandlet en forventning i reduksjon av ledere og mellomledere, mens den andre saken tok for seg en bekymringsmelding fra hovedverneombudet om at den nye storkommunen har en: «... *uakseptabel høy arbeidsbelastning på mange ledere*» (Kristiansand kommune, 2020). Dette opplevdes for motstanden som en ren motsigelse og bevis på inkompetansen som fantes i kommunen, hvor det i den ene saken skulle diskuteres forventninger til å slanke organisasjonsstaben, og i den andre hvor det ble påstått at det trengtes mer arbeidskraft, da ledere var overarbeidet.

Nye takseringer av alle boliger i Kristiansand blir også trukket fram som et triks fra administrasjonens side til å øke kommunens inntekter og oppleves som en «work-around» da Kristiansand kommune før sammenslåing hadde en skattesats på 5,7 promille (Huseierne, 2019), mens i 2021 har denne satsen blitt senket til 2,2 promille, samtidig som bunnfradragene som tidligere fantes i Søgne og Songdalen har bortfalt i sin helhet (Kristiansand kommune). Det oppleves heller ikke særlig tillitsvekkende at kommunen har brukt ca. 23 millioner på dette arbeidet (Reinertsen, 2021). Et eksempel på dette kommer frem i Andresens (2021) artikkel i Argument Agder titulert «*Vilkårlig taksering i av eiendommer i Søgne*», hvor han skriver at: «*I Søgne har dette utløst sinne og frustrasjon. Mange reagerer på at de får minst dobbelt så mye i skatt, og at takseringa virker helt vilkårlig og ukyndig*».

En annen hendelse som dukker opp i denne kategorien omhandler et innbyggerforslag presentert på vegne av Songdalen-gruppa. Forslaget oppnådde en tilfredsstillende andel av signaturer jamfør kommunelovens (2018) paragraf 12-1, første ledd, med en total på ca. 1000 underskrifter. Selve forslaget var et krav om at bystyret skal behandle planene om flytting av sonekontoret i Songdalen. Deler av bystyret og administrasjonen argumenterte for at saken skulle avfeies, da de mente at saken har vært behandlet tidligere i inneværende valgperiode i både budsjett og økonomiplan behandlingen, og har blitt grundig utredet i helseutvalget (Kristiansand kommune, 2021). Bystyret avviser til slutt forslaget med hjemmel i Kommunelovens (2018) paragraf 12-1, tredje ledd hvor det står:

*«I samme valgperiode kan det ikke fremmes forslag med samme innhold som et tidligere innbyggerforslag. Det kan heller ikke fremmes innbyggerforslag med samme innhold som en sak som er behandlet av kommunestyret eller fylkestinget i løpet av valgperioden. Kommunestyret eller fylkestinget skal selv ta stilling til om et forslag kan fremmes».*

Valget om å avvise en videre behandling med påstand om at saken er grundig behandlet før, blir møtt med stor motstand i begge Facebook-gruppene. Særlig Songdalen-gruppa mener at saken ikke har vært tidligere behandlet, da en budsjettbehandling blir for bred til å kunne kalles en grundig behandling av saken. Det blir også debattert for at siste setning i kommunelovens (2018) paragraf 12-1, tredje ledd, åpner for at bystyret allikevel kunne valgt å behandle saken. Dette viser liten velvilje blant majoriteten av bystyret til å høre på deres innbyggere, ifølge Songdalen-gruppa, som ikke taler godt for tillitsbyggingen mellom folkevalgte og innbyggerne som har valgt dem. Hendelsen blir også dratt frem i Søgne-gruppa som bevis på at tilliten til politikerne i kommunen har nådd bunnen. Det påstås at dette eksempelet viser selvmotsigelsen om at det skal være økt innbyggerinvolvering, men når innbyggerne først engasjerer seg, så blir de avvist med hjemmel i en lovtekst som i siste setning åpner for muligheten til videre behandling.

I tillegg til dette påstås det at administrasjonen har forvrengt fakta i sin fremstilling av saken som var oppe i helseutvalget, hvor administrasjonen foreslo en samlokalisering for å bedre effektivitet og forsterke både fagmiljø og fleksibilitet. Det pekes på flere områder i administrasjonens rapporteringer som oppleves som ren manipulasjon for motstandsgruppene. Særlig blir det trukket frem at hjemmetjenesten i Songdalen er den minste i kommunen og går kraftig i minus (ca. 3 millioner kroner), hvis man måler kostnader opp mot størrelse (Kristiansand kommune, 2021). Dette mener Songdalen-gruppa er å forvrengte fakta, da de påstår at administrasjonen har kuttet kraftig i årsverk etter sammenslåingen, og deretter gjort

kostnadsanalyser som viser blodrøde tall. Songdalen-gruppa påstår at hjemmetjenesten gikk med et overskudd på 899 000 kroner i 2018, og et underskudd på 324 000 kroner i 2019. Konklusjonen som gruppa kommer frem til er det må være administrasjonen som er skyld i underskuddet på 3 millioner kroner i 2020, da flere tiltak ble gjort etter sammenslåing. Disse tiltakene blir sett på som en ren ødeleggelse av en hjemmetjeneste som var blant landets beste. Søgne-gruppa mener også at det er lite tillitsvekkende at nåværende kommunalminister Nikolai Astrup uttaler at han er overrasket over misnøyen som har oppstått i de nye kommunene når det gjelder statlige overføringene som ble lovet før reformen ble gjennomført (Danbolt, 2020).

#### 4.2.2 Dårligere kommuneøkonomi og tjenestetilbud

Denne frammen står også sterkt i begge gruppene. Det trekkes frem mange momenter som tilsier at tjenestetilbudet slettes ikke har bedret seg etter sammenslåingen. Forslag om omstrukturering i skolesektoren har stått svært sentralt. Her har begge gruppene hatt konkrete skoler de har kjempet for å unngå nedleggelse. For Songdalens del har det vært mye fokus på hva som skjer med den planlagte skolen på Vollan og den eksisterende skolen på Rosseland, der den første ble droppet og den andre ble forslått nedlagt (Ihme & Reite, 2020). Her får sammenslåingen skylda for det som Songdalen-gruppa oppfatter som ren sentralisering. For Søgnes del har det blitt foreslått av administrasjonen å se på muligheter for å flytte alle elever på Tinntjønn ungdomsskole over på Tangvall ungdomsskole, og dermed legge ned førstnevnte (Reite, 2020). For motstanderne virker det lite logisk å legge ned en såpass ny og fin skole som bare har vært i drift i 19 år, som er relativt lite for en skole (Tinntjønn, 2021). Det påstås i tillegg at Langenes skole har fått sitt budsjett redusert med 25% for å komme ned på nivået som Kristiansandskolene skal ligge på. Dette oppleves som et svært kraftig kutt som gjør at barna får et dårligere skoletilbud enn hva som var tilfelle før sammenslåingen. Det blir også presentert en rapport fra Unicef (2020) som har analysert tjenestetilbudet til Norges kommuner som er rettet mot barn. Rapporten konstaterer at av de 10 beste kommunene i Norge på dette feltet, er det ingen store kommuner, og hele 8 av de på topp er kategorisert som små kommuner (Unicef, 2020. s.13). Det trekkes da linjer mellom rapporten og situasjonen som Søgne og Songdalens barn nå befinner seg i, nemlig en reduksjon i det kommunale tjenestetilbudet som motstanden korrelerer med den økte størrelsen på kommunen.

Kommuneøkonomien blir brukt av Søgne-gruppa som nok et bevis på at sammenslåing var en dårlig idé. Her sier motstandere at Søgne kommune hadde en mye sunnere økonomi enn hva

som er tilfelle i den nye storkommunen. Gjelden i Søgne var lavere enn i Kristiansand, og målt per innbygger ser vi tendensen som motstanderne prøver å få frem. Søgnes gjeld per innbygger var i 2014 på 44 632 kroner, mens gjelden per innbygger i Kristiansand var på hele 85 161 kroner. Songdalen lå ikke like godt an som Søgne, men hadde også mindre gjeld enn Kristiansand med 67 898 kroner per innbygger (Prebensen, 2016). Påstanden her er at alle kommunene gjorde dyre vedtak før sammenslåing for å sikre seg ulike prosjekter og tjenester med de midlene som var til rådighet, og for å komme seg på nivå med Kristiansand kommune når det kom til gjeld. Dette har bidratt til å skape en svært krevende situasjon for administrasjonen som må ta noen knallharde prioriteringer. Dette hadde ikke skjedd dersom en sammenslåing ikke hadde funnet sted. Særlig Søgne kommune blir påstått å ha en veldig sunn økonomi og kunne klart seg helt fint som K1, noe som også var ønsket av befolkning og politisk ledelse i kommunen.

En omstridt piggdekkavgift (Damsgaard, 2020) har også skapt uro i gruppene, hvor de peker på at målet bak en slik avgift er å redusere antall biler med piggdekk, men topografien i Søgne og Songdalen gjør det vanskelig å kjøre piggfritt, uten å risikere at det går ut over sikkerhet og fremkommelighet. Det oppfattes derfor av gruppene som svært urettferdig å bli «straffet» for å kjøre med økt sikkerhet ved vinterstid, dersom avgiften skulle gjelde hele kommunen (politikere vil ha soneinndeling, mens administrasjonen foreslo å la avgiften gjelde hele kommunen (Aamodt, 2021)). Det blir i tillegg påpekt at brøytesituasjonen i distriktene har blitt verre etter sammenslåingen, noe som harmonerer dårlig med tanken på en piggdekkavgift som gjelder i hele kommunen. Noen av innleggene konstaterer at det kan gå flere timer før man ser noe til brøytebilen ute i kommunen, da de først må prioritere sentrum. Kristiansand kommune har på sine hjemmesider forklart at generell brøyting i boligområder starter først når snødekket har nådd mellom 8cm og 12cm. Dette er en økning fra de tidligere grensene som Søgne og Songdalen opererte med, da de startet brøytingen ved et snødekke som målte fra 5 cm til 10 cm (Kristiansand kommune, 2020). En kombinasjon av disse problemene vil treffe de som bor ute i distriktene hardest, da de kanskje ikke har noe annet valg enn å kjøre med pigger for å ha en tilfredsstillende fremkommelighet og sikkerhet.

Der motstanden har blitt utfordret på at dette kun er omstillingseffekter, har de svart tilbake at uavhengig om det er tilfelle, så er det tid de ikke har råd til å kaste bort. De anerkjenner altså ideen om at bakgrunnen for all misnøyen i tjenestetilbud og kommuneøkonomi kan være resultatet av forbigående omstillingseffekter, men vil ikke sitte og vente på at situasjon forhåpentligvis skal forbedre seg. Videre benyttes forskning fra Danmark som argumentasjon

på at en kommunereform ikke vil gi noen særlige gevinster i det store bildet. Denne forskningen viser at 10 år etter reformen i Danmark har det ikke blitt funnet gevinster av denne, samlet sett (Bodahl, 2017). For å styrke dette argumentet enda mer, har Søgne-gruppa funnet en artikkel i Dagbladet (Kristiansen & Gilbrandt, 2020) hvor det fremkommer at sammenslåingen mellom Troms fylkeskommune og Finnmark fylkeskommune har skapt en økning av byråkrater tilsvarende 14 årsverk. Dette er stikk i strid med det uttalte ønske fra regjeringen om at reformen skulle bidra til å effektivisere regionene i Norge ved hjelp av stordriftsfordeler (Regjeringen, 2016). Ålesund kommune blir også dratt frem som et eksempel på kommuner som må kutte i utgiftene sine. I en artikkel fra Klassekampen (Årseth, 2020) som er lenket til på Søgne-gruppa, vises det til at Ålesund kommune må 350 millioner kroner og 190 årsverk, samtidig som ledere går opp i lønn. Søgne-gruppa virker å gi kommunesammenslåingen mellom Ålesund, Haram, Sandøy, Skodje og Ørskog mye av skylda for den dårlige økonomien som nå finnes i Ålesund kommune. Et annet resultat av sammenslåingen i Ålesund er at lærere opplever å gå ned i lønn etter en lønnsjustering av yrket slik at lønnsnivået gjenspeiles i hele den nye kommunen (Korsnes, Hellem-Hansen & Bringsvor, 2020). Som om ikke det skulle være nok å peke på at lærere går ned i lønn for samme arbeid, har Søgne-gruppa også lagt merke til en annen sak som omhandler rådmannen i det som tidligere het Jølster kommune. Jølster kommune ble sammenslått med Førde, Naustdal og Gaular, og den nye kommunen ble hetende Sunnfjord kommune. Rådmannen i Jølster kommune ble dermed «degradert» til saksbehandler, men beholdt lønnen sin på over 1 million kroner (Teigen & Mullis, 2020). Poenget til Søgne-gruppa er at det ikke kan være økonomisk forsvarlig å slå sammen administrasjoner uten at ledere skal gå ned i lønn. Videre mener gruppa at disse eksemplene viser at regjeringens påstander om reformens delmål om å få mindre byråkrati har vært skivebom.

Påstanden om bedre fagmiljøer blir også avvist og igjen blir forskning brukt som bevis, nærmere bestemt en rapport av Bjarne Jensen (2015), professor i offentlig økonomi ved Høgskolen i Hedmark. Denne rapporten konkluderer med at større fagmiljøer ikke nødvendigvis gir bedre fagmiljøer, og at det ikke finnes indikasjoner på at sammenslåinger skal bidra til befolkningsvekst. Dette brukes som et uomtvistelig bevis på at en av reformens viktigste pilarer står på faglig vakkende grunn.

Kommunestørrelse blir trukket frem av Søgne-gruppa som en faktor i denne framen også. Vabo-utvalget konkluderte med at en idealkommune bør ha mellom 15 000 og 20 000 innbyggere for å sikre god kvalitet på kommunens tjenester (Vabo, S., Brantzæg, B. A.,

Borge, L. E., Holmli, H., Ohm, H., Hagen, T., Hagerupsen, M., 2014). Det betyr for medlemmene i Søgne-gruppa at Søgne kommune ikke var så langt unna en idealkommune før sammenslåing. Tall fra 2019 viser at Søgne hadde et innbyggertall på 11 403 (Store Norske Leksikon, 2021) og prognoser gjort av SSB viste at innen 2040, ville dette tallet ha steget til 15 400 innbyggere (Aamodt, 2018), altså innenfor spennet som regnes å være en idealkommune. Søgne kommune burde da få lov til å være selvstendig ifølge gruppa, noe som ikke synes å ha blitt tatt hensyn til under sammenslåingsprosessen.

Det blir også gjort et poeng ut av det faktum at vinneren av Kommunebarometeret 2020 ikke eksisterer lenger. Det var nemlig Mandal kommune som vant Kommunebarometeret 2020, og nå er de slått sammen med Lindesnes og Marnardal kommune (Frigård, 2020). Søgne-gruppa mener dette beviser at det var mulig å opprettholde et høyt nivå på tjenestetilbudet i en passe stor kommune uten å måtte ty til sammenslåinger. Mandal hadde i 2019, året før sammenslåing, et innbyggertall på 15 659 (Store Norske Leksikon, 2021), altså innenfor spennet av hva Vabo-utvalget regnet som en idealkommune.

Når det gjelder kostnader ved en eventuell reversering har begge gruppene hatt et standpunkt om at de til nå erfarte konsekvensene av sammenslåingen er større enn de økonomiske konsekvensene som medfølger ved en reversering. De er av den oppfatning at selv om det kan bli dyrt å reversere, er det absolutt nødvendig. Innad i gruppene tyder det på at folk er villige til å få økte avgifter i en periode for å finansiere en reversering. Det vises igjen til Troms og Finnmark fylkeskommune, hvor fylkesrådet har anslått at prislappen på sammenslåingen av de to fylkene har vært på ca. 100 millioner. Likevel vil fylkesrådet reversere sammenslåingen ved første mulighet (Kristiansen & Gilbrandt, 2020). Dette viser at det også finnes vilje til å reversere andre steder, selv om kostnaden for sammenslåing har vært skremmende høy. Videre blir det argumentert for at staten burde ta regninga for en reversering, da det var staten som vedtok en sammenslåing mot folkets vilje.

#### 4.2.3 Kutt i helsetjenester

Særlig Songdalen-gruppa har flittig brukt denne argumentasjonen da en av hovedsakene til gruppa har vært kuttene som foreslås i omsorgssektoren. Dette vises ikke like godt i innholdsanalysen, der kategorien «helsetilbud» ligger på 5. plass, men alle innlegg som inneholder dette temaet er av større omfang og viktighet, og oppfattes som en av kjernesakene i Songdalen-gruppa. Det poengteres at livskvaliteten til de eldre står på spill dersom kutt blir gjennomført, og hjemmetjenesten i Kristiansand hadde allerede en nedadgående kurve før sammenslåingen når det gjaldt effektiv arbeidstid hos bruker, fra 63% i år 2000, til 42% i år

2018 (Vindsland, 2019). Kommunebarometeret trekkes også frem som et argument som taler for reversering. Her var Songdalens plasseringer for 2017, 2018 og 2019 i toppsjiktet blant Norges kommuner med henholdsvis 15., 29. og 13. plass. Kristiansand derimot hadde de samme årene 150., 303. og 233. plass (Kommunal Rapport, 2019). Motstanderne viser til hvor stolte de var av gamle Songdalen kommune, som var en av de beste kommunene i Norge å bli gammel i, og hvordan sammenslåingen truer med å ødelegge de gode helsetilbudene.

Medmenneskelighet spiller en stor rolle i denne framen, hvor mye av argumentasjonen går på at man bør prioritere verdighet og livskvalitet til eldre fremfor å regne på dem som enheter i et budsjett. Motstanderne sier at flere bruker og pårørende har klaget på at det ikke finnes noen rutiner hva gjelder hvem som kommer til brukeren, og brukeren risikerer å gå så mye som 10 dager med pleie av ulikt personell hver gang. Det vil da bli en lang og vanskelig prosess med å bygge opp både trygghet og tillit mellom bruker og helsepersonell. Det fremkommer også i argumentasjonen at det har oppstått misnøye blant de ansatte på dette punktet. Påstanden bygges på en økning av ansatte som førtidspensjonerer seg, sier opp jobben eller sykemelder seg.

Sentralisering av helsetilbudet blir sett på som en avveining mellom å kunne tilby tilfredsstillende tjenester og å kunne drifte sektoren på en økonomisk forsvarlig måte, hvor motstanderne mener at kommunen har lagt for stor vekt på sistnevnte. Ved nedleggelse av sonekontoret i Songdalen (Ihme, 2020) vil reisetiden øke ytterligere, noe som igjen vil redusere effektiv arbeidstid hos bruker, og ved en eventuell trygghetsalarm har motstanderne antatt at responstiden vil øke kraftig, noe som øker risikoen for alvorlige hendelser.

En annen sak som også nyter stor oppmerksomhet, er legevakten på Tangvall (Vindsland, 2020), som er sentrum i tidligere Søgne kommune. Kommunen blir beskyldt for å ikke ha på plass et tilfredsstillende tilbud ved denne legevakten. Det argumenteres for at åpningstidene er for korte, ventetidene er for lange og at flere allikevel blir henvist til legevakten på Eg, altså legevakten i Kristiansand sentrum, selv om de befinner seg i eller rundt Søgne. Det blir presentert eksempler som gjenspeiler situasjonen slik den blir oppfattet av motstanderne:

- Et barn, som befinner seg i Søgne, skader seg i nærheten av øyet og blør en del. Det ringes inn til legevakten på Tangvall før stengetid, men de blir henvist til legevakten på Eg. Der blir foresatte, samt to søsken og den skadde, sittende og vent til rundt klokken 12 på natten, hvor dagen etter en skoledag for søsknene.



- En dame ringer legevakten på grunn av enorme smerter, men blir ikke møtt med forståelse. Hun blir bedt om å konsultere fastlegen sin førstkomende arbeidsdag. Etter konsultasjonen med sin fastlege blir hun sendt rett på akuten for smertelindrende behandling.
- En ung gutt får splint i øyet og foresatt kontakter legevakten på Tangvall rundt klokken 17.30 hvor de til slutt får beskjed om at de kan komme. 30 minutter senere ringer legevakten opp igjen og sier at de må reise inn til legevakten på Eg for behandling. Dette prøver foresatt å motsette seg, da de allerede hadde fått klarsignal til å møte opp på Tangvall. Det ender opp med at de motvillig reiser inn til legevakten på Eg og blir ventende til nærmere klokken 11 på kvelden før de blir tatt imot av en lege. Legen gir så beskjed om at han må videresende dem til Arendal neste dag, da legevakten på Eg ikke har kompetanse til å fjerne splint i øye.

Det vises også til andre historier hvor personer opplever å bli dårlig behandlet av legevakten og blitt bedt om å ikke møte opp hos legevakt, men heller konsultere fastlege. Det blir stilt spørsmålstegn ved om man kalle dette for nærhet av tjenester, da mange opplever å allikevel måtte inn til byen for å få hjelp.

#### 4.2.4 Saksbehandlingsfeil

Denne framen er hovedargumentet til Søgne-gruppa for å prøve å få igjennom en reversering. Dette til tross for at kategorien «saksbehandlingsfeil» ligger helt nede på 6.plass i innholdsanalysen. Dette baseres utifra de samme observasjonene som ble gjort ved kategorien «helsetilbud» i Songdalen-gruppa, nemlig at omfanget og viktigheten av alle innlegg som inneholder denne kategorien synes å være større.

Her rettes oppmerksomheten på det vedtaket som ble gjort i Songdalen kommune vedrørende sammenslåing. Punkt 2 i dette vedtaket blir trukket fram som bevis på feil i saksbehandlingen. Dette punktet, som presentert i innledningen, lyder: *Kommunestyret godkjenner at kommunene Songdalen, Søgne og Kristiansand har til hensikt å slå seg sammen til en kommune. Dersom den politiske prosessen ikke fører frem står en etter 31.august igjen med K1.* (Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, 2016. s. 34). Gruppa påpeker at ingen sammenslåingsprosesser var i mål til 31.august 2016, og i så måte blir Songdalens vedtak omgjort fra ja til nei. Punkt 8 i vedtaket blir også nevnt, da dette punktet sier: *Songdalen kommune ønsker ikke en sammenslåing mellom kun Kristiansand og Songdalen kommune.* (Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, 2016. s. 34).

Videre trekkes brevet fra Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder (2016) til Kommunal- og moderniseringsdepartementet frem som bevis for saksbehandlingsfeil. Vedrørende sammenslåing mellom Søgne, Songdalen og Kristiansand står det: *«I Kristiansandsområdet har de fem kommunene Søgne, Songdalen, Birkenes, Lillesand og Kristiansand (K5) utarbeidet intensjonsavtale om å slå seg sammen. K5 så ut til å bli vedtatt av alle kommunestyrene, og meningsmålingene i alle kommunene ga nødvendig støtte til dette. Men etter folkeavstemninger med negativt resultat i de 4 omegnskommunene til Kristiansand, stoppet prosessen opp. Både Kristiansand og Songdalen kommuner gjorde deretter sluttvedtak om å alternativt gå videre med et K3 med Kristiansand, Søgne og Songdalen. Songdalens ja forutsetter at Søgne også blir med, men Søgne sa nei»* (Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, 2016, s. 2). Den siste setningen fra Fylkesmannen viser det som motstanderne mener gjør Songdalens ja-vedtak til et nei-vedtak. Likevel er prosessen kategorisert under tittelen: *«Sammenslåinger/drøftinger hvor det er to ja og ett nei»* (Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, 2016, s. 2).

Videre i brevet står det et avsnitt som omhandler K7 løsningen: *«Det ble ikke vedtatt noen frivillige sammenslåinger i regionen, men Fylkesmannen mener det foreligger så gode og avklarte løsninger for ny kommunestruktur at vi tilrår Stortinget å fatte vedtak for hele denne regionen nå. Vi legger da vekt på at det er utarbeidet gode intensjonsavtaler som alle kommunestyrene (med mulig unntak for Iveland) så ut til å ville vedta, og at det er dokumentert gjennom innbyggerundersøkelser at det er nødvendig støtte til dette i folket i alle kommunene unntatt Iveland»* (Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, 2016, s. 5). Her påstås det altså at det er gjort innbyggerundersøkelser angående sammenslåing som har vist et positivt resultat i alle kommuner unntatt Iveland. Ifølge Søgne-gruppa er dette totalt feil og sier på sin side at det aldri har vært noen form for innbyggerundersøkelser eller meningsmålinger i verken Søgne eller Songdalen som har hatt et positivt resultat når det gjelder sammenslåing.

Deretter vies det oppmerksomhet til Stortingsproposisjon 96 S, *«Endringer i kommunestrukturen»* (2016, s. 57), hvor det står: *«Videre har syv kommuner fattet vedtak om at de er positive til eller ønsker sammenslåing ... Kristiansand ønsker sammenslåing med Songdalen og Søgne ... Songdalen ønsker sammenslåing med Kristiansand og Søgne»*. Dette er motstanderne uenige i, da Songdalens ja, oppfattes av de som et nei da det ikke var noen politiske prosesser som var i mål til 31.august 2016.

Over her legges premissene for at Songdalen sier ja, hvis Søgne blir med. Men som motstanderne sier: Søgne sa nei. Poenget til motstanderne er at Regjeringen har vært feilinformert i saken da de vedtok tvangssammenslåing, da det virker til å være to nei og ett ja til sammenslåing. Motstandere mener videre at vedtaket må være ugyldig og at tvangssammenslåingen må reverseres.

#### 4.2.5 Identitet

Særlig Søgne-gruppa bruker også identitet som en faktor for reversering. Flere innlegg handler om den identitetsmessige tilknytningen til gamle Søgne kommune. Det har blitt postet sanger, bilder av steder og andre ting som direkte relaterer til gamle Søgne kommune. Det har blitt utvist fortvilelse der Søgne kommunes kommunevåpen har blitt byttet ut til fordel for Kristiansands kommunevåpen. De har også benyttet seg av Sol for å fremme identitetsfølelsen i gruppa. Dette er en skulptur som er laget for å hedre en kvinne som levde for ca. 8500 år siden og ble funnet i Hummervika i Søgne. Det også er det eldste funnet av et menneske i hele Norge (Skår & Hopland, 2015). Gruppa har fått laget en skisse av skulpturen, og vevd inn kommunevåpenet sitt slik at Sol får en enda større symbolsk verdi for folk i Søgne. Et annet moment som brukes for all sin symbolske verdi er muligheten for å flagge med Søgneflagg. Flere innlegg viser til bilder som inneholder Søgneflagget som vaier i vinden, som setter et klart standpunkt på hvor man står i debatten om kommunesammenslåingen.

Videre blir det påpekt at Søgne har vært og vil alltid være en bygd, og medlemmene vil heller identifisere seg som innbyggere av en bygdekommune, fremfor innbyggere av en bykommune som Kristiansand er. Dette vises som tidligere nevnt via sanger som handler om gamle Søgne, eller landskapsbilder som viser et idyllisk bygdelandskap.

Det har også blitt laget to gravstøtter, en for Søgne og en for Songdalen, som bærer på de respektive kommunevåpnene og skal symbolisere tapet og den medfølgende sorgen som oppleves ved kommunesammenslåingen. Videre har begge gruppene opprettet salg av gensere, kopper, klistremerker og andre ting som har det gamle kommunevåpenet som logo. Det er i tillegg skapt rammer til Facebook-profilbilder som har de gamle kommunevåpnene i seg.

#### 4.2.6 Allianser og oppslutning

Søgne-gruppa bruker mye tid på å nevne både politiske partier og anerkjente personer som støtter deres sak, samtidig som de poster innlegg som peker på lignende situasjoner rundt i landet der sammenslåinger ikke har gått knirkefritt. Særlig Senterpartiet trekkes frem som en

viktig alliert i kampen om reversering, hvor de nasjonalt har vært for muligheten til å reversere sammenslåinger dersom folket vil det (Senterpartiet, 2020). Søgne-gruppa produserer videoer med anerkjente gjester som er i favør av reversering og reiste inn til Oslo for å intervjuer leder av Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum. Det brukes også rapporter og utspill fra forskere og andre debattanter som underbygger påstandene om at sammenslåingen ikke gir de godene som ble lovet.

Et moment som også er viktig å få med seg her, er hvordan gruppene peker på liknende tilstander ellers i landet. Søgne-gruppa peker på det faktum at hele 35 av 43 sammenslåtte kommuner må kutte i sine utgifter (NTB, 2021), og derfor mener de at kommunereformen i sin helhet er resultat av en feilslått politikk. Prat om reversering av sammenslåingen som skjedde mellom Ålesund, Skodje, Ørskog, Haram og Sandøy blir brukt som et eksempel. Det er da tidligere Haram kommune som håper på reversering (NRK, 2021). Det blir også brukt eksempler fra fylkeskommunestrukturen og den til tilhørende sammenslåingen der. Spesielt bråket som har oppstått i Troms og Finnmark fylkeskommune blir brukt som nok et bevis på hvordan sammenslåingen møter motstand også andre steder i landet. Internasjonalt har vi allerede sett hvordan gruppene bruker forskning fra Danmark som bevis på at det finnes svært lite i form av gevinster å hente på en slik kommunereform. Videre trekker Søgne-gruppa også inn Finlands regionreform slik den er beskrevet i en kronikk av Espen Leirset (2020), en kommuneforsker ved Nord Universitet. I denne kronikken blir det dannet et bilde av en reform som var så omfattende og kostbar, at den i siste liten ble stanset og bidro til et regjeringsskifte i Finland. Dette fremlegges som et poeng om at ingenting er umulig, og når man ser de negative konsekvensene av en reform så burde man kunne klare å få den reversert.

Videre nevnes det ofte at medlemstallet vokser jevnt og trutt, og at størrelsen på gruppa har bidratt til å sette tanken om reversering på agendaen både lokalt og nasjonalt. Det oppfordres til å stemme på de partier som lover reversering ved neste Stortingsvalg. Det brukes også tid på fremme en spørreundersøkelse gjort av Infact på bestilling av Lokalsamfunnsforeningen. Spørreundersøkelsen hadde 538 respondenter i gamle Søgne kommune og hele 61% av disse ville ha en reversering og 60% opplever en sentralisering av tjenester (Prebensen, 2021).

I tillegg har representanter fra Søgne-gruppa deltatt på webinar i regi av Lokalsamfunnsforeningen for å presentere sin versjon av saken, noe som er et tydelig signal på den nasjonale anerkjennelsen som gruppa etter hvert har tilegnet seg. Det vises også i gruppa hvor det finnes flere innlegg som omhandler gruppas deltakelse på webinar og oppfordringer om å følge med på streamen. I tillegg til deltakelse på dette webinar, har

gruppa blitt omtalt i en artikkel av Kommunal Rapport (Holmquist, 2020), som blir brukt som motivasjon når det gjelder arbeidet som har blitt gjort og som skal gjøres.

Songdalen-gruppa virker til å være svært opptatt av alliansen med Søgne-gruppa, og lener seg i stor grad på de samme allierte som Søgne-gruppa har tilegnet seg, da begge gruppene deler målet om reversering. Dette vises i flere innlegg hvor medlemmer fra Songdalen skryter av oppnåelsene til Søgne-gruppa hva gjelder allianser og oppslutning, og hvordan dette direkte påvirker mulighetene for å få tilbake Songdalen kommune.

### 4.3 Kartlegging av ressurser

Når det gjelder kartlegging av ressurser via Resource Mobilization Theory, ser vi noen forskjeller på gruppene.

#### 4.3.1 Moralske ressurser

«Vi som vil ha Søgne kommune tilbake» viser i flere innlegg at de har tilegnet seg støtte fra anerkjente personer og grupperinger. Lokale politikere har skrevet selvstendige innlegg inne på gruppen hvor de støtter saken og tidligere politikere har latt seg intervju. Det har også blitt vist støtte fra partier som Rødt, Senterpartiet, Industripartiet, Demokratene og Pensjonistpartiet. Den største fjæren i hatten er støtten som leder av Senterpartiet har uttrykt. Trygve Slagsvold Vedum, som nå også er statsministerkandidat, har latt seg intervju og lover reversering dersom Senterpartiet blir sittende i regjering. Gruppen har også blitt omtalt i en artikkel i Kommunal Rapport (Holmquist, 2020) som bidrar til å synliggjøre og legitimere gruppen på et nasjonalt nivå. Kategorien «alliansebygging» (21,8% prosent av alle innlegg inneholdt denne kategorien i en eller annen form) viser at de er opptatt av å vise frem de moralske ressursene de besitter.

«Nok er nok vi vil ha Songdalen kommune tilbake» har ikke klart å mobilisere like mye moralske ressurser som søsterorganisasjonen har klart. De har riktignok fått uttrykt støtte av enkelte lokalpolitikere som har skrevet innlegg i gruppen, men støtter seg mye på de moralske ressursene som Søgne-gruppa har mobilisert. Også i denne gruppen er kategorien «alliansebygging» høyt på agendaen.

#### 4.3.2 Kulturelle ressurser

Her finnes det også forskjeller i hvordan de to gruppene har tilegnet seg ressurser. «Vi som vil ha Søgne kommune tilbake» har ved flere tilfeller organisert work-shops for å diskutere strategi og veien videre, det har blitt satt ned en arbeidsgruppe (primært for å produsere

filmklipp på YouTube), og gruppen har hatt representanter i debatter, webinarer, innbyggerdialogmøter og også holdt presentasjoner for politiske partier. Det har også blitt publisert lenker til andres arbeid som er relevant for saken ved flere anledninger. Dette inkluderer nyhetssaker og politiske utspill fra eksterne aktører.

Songdalens gruppe har deltatt på minst en workshop i regi av Søgne-gruppa og de ble i tillegg invitert med da Søgne-gruppa møtte opp på rådhuset for å holde presentasjoner for ulike partier. Videre har Songdalen-gruppa deltatt i debatter og fremført innbyggerspørsmål og sendt inn innbyggerforslag til byens politikere og arrangert underskriftskampanjer. Gruppa har også publisert lenker til andres arbeid i stor skala, og da først og fremst arbeidet som blir gjort i Søgne-gruppa. En betydelig andel av innleggene som blir publisert i Songdalen-gruppa er såkalte «reposter» av innleggene til Søgne-gruppa.

#### 4.3.3 Sosial-organisatoriske ressurser

I dette punktet inkluderes størrelsen på Søgne og Songdalen i innbyggertall, da dette har direkte påvirkning på rekrutteringspotensialet til gruppene. Tall fra 2019 viser at Søgne kommune hadde 11 403 innbyggere (Store Norske Leksikon, 2021), mens Songdalen kommune hadde 6 706 innbyggere (Store Norske Leksikon, 2021). Begge gruppene er opprettet via Facebook som er en sentral ressurs i denne kategorien. Her er det mulig å rekruttere venner og venners venner med enkle tastetrykk, sende ut informasjon til tilhengere på en kjapp og lettvinnt måte og det er også mulig med direkte tilbakemeldinger fra tilhengerbasen i form av kommentarer og likes.

#### 4.3.4 Menneskelige ressurser

Også her ser vi klare forskjeller mellom gruppene. Søgne-gruppa har 3 administratorer, mens Songdalen-gruppa har 1, noe som gjør at Søgne-gruppa har en betydelig større kapasitet til å moderere innlegg og kommentarer som oppstår i gruppa. Det er flere individer som poster innlegg i Søgne-gruppa og innleggene er ofte lengre og har mer substans enn i Songdalen-gruppa, noe som kan indikere at førstnevnte har mer arbeidskraft tilgjengelig enn sistnevnte. Figur 1.2 og 2.2 viser at i Søgne-gruppa er 49% av alle innlegg postet av grunnleggeren av gruppa, mens i Songdalen-gruppa er hele 75,5% av alle innlegg postet av grunnleggeren (det skal også nevnes her at svært mange av innleggene i Songdalen-gruppa er reposter fra Søgne-gruppa).

Søgne-gruppa har også tilegnet seg ekspertise innenfor filmproduksjon hvor det presenteres et produkt som synes å ha flere arbeidstimer i forhold til både planlegging, filming og

redigering, (inkludert reise til Oslo for intervjuet med Trygve Slagsvold Vedum). De har også flere personer som kommer med sine juridiske vurderinger, særlig angående det konfliktfylte vedtaket til Songdalen. Vi kan også inkludere medlemstallene for gruppene som en indikator for de menneskelige ressursene tilgjengelig, da hvert eneste medlem kan potensielt bidra i diskusjonen via kommentarer eller innlegg. «Vi som vil ha Søgne kommune tilbake» har totalt 3 179 medlemmer (Facebook, 4.mai 2021), mens «Nok er nok vi vil ha Songdalen kommune tilbake» har totalt 1 355 medlemmer (Facebook, 4.mai 2021). Det synes å være mer trafikk på Søgne-gruppa både når det gjelder kommentarer per post og likes per post.

#### 4.3.5 Materielle ressurser

Når det gjelder de materielle ressursene er det lite informasjon å hente. Det har dog kommet frem ting som er verdt å nevne. Søgne-gruppa har samlet opp 155 000kr fordelt på donasjoner fra næringslivet og en fund-raiser arrangert av gruppen selv. Videre har de tilgang på utstyr som gir de mulighet til å produsere film og det blir også produsert «merchandise»; klistremerker, kopper, capser, klær og effekter som symboliserer motstand. Det er riktignok uklart om gruppen får noe av overskuddet da det selges via «outlet» butikker.

Songdalen-gruppa har ikke eksplisitt nevnt noen konkrete tall, men det har blitt avholdt en fund-raiser blant medlemmene, men uvisst hvor mye kapital de besitter. De har også produsert «merchandise» i form av klistremerker, kopper, munnbind og effekter som symboliserer motstand, men som med Søgne-gruppa er det uklart hvorvidt de får noe av overskuddet fra salg av effekter.

## 5 Drøfting av funn

### 5.1 Forskjeller og likheter av gruppens argumentering

Innholdsanalysene viser at det finnes både likheter og forskjeller i hva gruppene fokuserer på når det gjelder motstandsytting. Felles for begge gruppene er at kategorien mistillit/inkompetanse får mye oppmerksomhet og blir nevnt flest ganger totalt sett. Dette er for så vidt ikke veldig overraskende da de denne kategorien kan sees på som en direkte årsak for fremveksten av andre kategorier. Altså at for eksempel et kvalitetsmessig fall i kommunens tjenestetilbud kan være på grunn av politikernes og/eller administrasjonens inkompetanse. Det må likevel påpekes at selv om denne kategorien ligger på førsteplass i begge gruppene, så er det Songdalen-gruppa som benytter seg klart mest av den. Hele 36,3 prosent av alle innlegg inneholder en eller annen form for benevnelse av mistillit eller inkompetanse blant de folkevalgte eller administrasjonen. Til sammenligning er samme

kategorien representert i 26,1 prosent av alle innleggene som finnes i Søgne-gruppa. Det er en forskjell på 10,2 prosentpoeng, noe som tilsier at Songdalen-gruppa bruker mer tid på å få frem sitt syn av den jobben som har blitt gjort, og som fremdeles gjøres, av kommunens øverste organer. Om det skyldes en sterkere, felles oppfatning av at politikerne og administrasjonen har sviktet i prosessen, er vanskelig å si, men dersom man ser på den prosentvise forskjellen, er det i hvert fall en plausibel tanke. Det skal likevel tas med i beregningen at grunnleggeren av Songdalen-gruppa står for hele  $\frac{3}{4}$  (75,5%) av alle innlegg i gruppen, og at variansen mellom gruppene kan til en viss grad skyldes en persons syn på saken.

En annen likhet som finnes mellom gruppene, er hvor få av innleggene som tar for seg kategorien kultur/idrett. Kategorien ligger på sisteplass i begge analysene, noe som er litt overraskende, da man skulle tro at Kunstsilosaken ville blitt en viktig brikke i å peke på hvordan penger blir misbrukt til høykultur, istedenfor å brukes til å styrke de viktigste tjenestetilbudene. Flere av innleggene som ble talt opp i denne kategorien har riktignok inkorporert Kunstsilosaken inn i argumentasjonen sin, men siden kategorien bare dukker opp 50 ganger, som tilsvarer en prosentmessig andel på henholdsvis 6 prosent i Søgne-gruppa og 4,1 prosent i Songdalen-gruppa, kan vi se at denne saken ikke har blitt brukt så mye som man kanskje kunne anta. Det vil si at gruppene har en forståelse av at det finnes andre områder som er bedre egnet til å debattere for å belyse sin side av saken, enn Kunstsilosaken.

Det finnes derimot en vesentlig forskjell på gruppenes argumentering og det er kategorien helsetilbud. Helsetilbudskategorien ligger helt nede på 7.plass hos Søgne-gruppa, men for Songdalen har denne kategorien krøpet opp til 5.plass. Den prosentmessige andelen viser samme tendens, hvor Søgne-gruppa kun nevner kategorien i 12 prosent av innleggene sine, mens Songdalen-gruppa har inkludert kategorien i 21,7 prosent av sine innlegg. Det viser en differanse på 9,7 prosentpoeng, som viser hvor mye mer Songdalen-gruppa jobber med kategorien. Det fremkommer også i analysen at Songdalens innlegg angående kategorien virker til å være av slik natur at kategorien fremstår som et av hovedtemaene i argumenteringen mot sammenslåingen. Denne differansen blir påvirket av den geografiske forskjellen som finnes mellom gruppene, da særlig Songdalens struktur for hjemmetjenesten har vært oppe til politisk behandling og blitt sentralisert. Dette vil naturlig nok skape mer engasjement i Songdalen-gruppa da det er deres innbyggere som blir direkte berørt, mens Søgne-gruppa ikke har konsentrert seg i like stor grad på dette punktet, da det har vært andre ting som har fått større oppmerksomhet i Søgne.



En annen forskjell som kan leses ut ifra innholdsanalysen og de medfølgende figurer (se vedlegg 1) er hvordan gruppene bruker kategorien identitet i sin argumentering. Rangering av kategorier viser ikke en veldig stor forskjell, hvor Søgne-gruppa har identitet på 5.plass mens Songdalen har den på 6.plass, men den prosentmessige differansen mellom gruppene er interessant. Søgne-gruppa bruker en eller annen form for identitetsargumentasjon i 20 prosent av alle innleggene som har blitt talt opp. Dette er en ganske så drastisk økning i forhold til Songdalen-gruppa, som bare har benyttet seg av identitet i 11,5 prosent av alle innlegg. Differansen på 8,5 prosentpoeng indikerer at Søgne-gruppa i større grad fokuserer på å spille på identitet som en faktor i å oppnå reversering. Analysen har vist forskjellige måter det har blitt gjort på, og det virker som om Søgnes identitetsfølelse er sterkere enn det som er tilfelle i Songdalen. Hvorfor det er slik, er vanskelig å svare på. Det kan være at Søgnes innbyggere har en generelt sterkere følelse av tilhørighet til sin gamle kommune, enn det Songdalens innbyggere har, eller det kan være ulike oppfatninger om hva slags argumentasjon som oppnår mest støtte, og derfor blir ikke identitet prioritert like høyt i Songdalen. Kanskje har det noe å gjøre med at politikerne i Songdalen var villig til å slå seg sammen med andre kommuner, og dermed ble befolkningen i større grad forberedt på sammenslåing. Uansett hva som er grunnen bak differansen, så er det viktig å påpeke at det er en forskjell mellom gruppene på dette punktet.

Noe som må trekkes frem i lyset er kategorien saksbehandlingsfeil. Den ligger på 6.plass i begge grupper og blir kun nevnt i 13 prosent av innleggene til Søgne-gruppa og i 10,4 prosent av innleggene til Songdalen-gruppa (innleggene i Songdalen-gruppa som handler om dette temaet er hovedsakelig videresending av innleggene som blir postet av Søgne-gruppa). Den er likevel ansett som en av de viktigste kategoriene for Søgne-gruppa å fremme, og da særlig med tanke på hvordan man kan få satt i gang en full reversering. Dersom den tolkningen som Søgne-gruppa har presentert oppnår bred støtte fra legitime kilder, for eksempel aktører med juridisk bakgrunn som kan gå inn på jussen i prosessen som førte til vedtak om sammenslåing, vil det åpne opp for en reell mulighet til å bestride Stortingsvedtaket. Hvis dette skjer, kan i beste fall (for motstandsgruppene) vedtaket ugyldiggjøres og man oppnår målet om reversering av kommunestrukturen.

Det er denne framen som har blitt presentert blant annet i et innbyggerdialogmøte, for flere bystyrepolitikere, og som har fått et eget videoklipp lastet opp på YouTube. Dette betyr at det legges ned mye arbeid i å få presentert framen på flere arenaer for å kunne oppnå størst mulig

oppmerksomhet i noe som, ifølge frameprodusentene, er en vesentlig feil i prosessen med å sammenslå kommunene.

## 5.2 Hvordan har motstandsgruppene løst framingsteoriens kjerneoppgaver?

Framingteorien slik den er presentert av Snow & Benford (1988) hadde tre kjerneoppgaver som nevnt i kapittel 2: diagnostisering, prognosering og motivering. Her vil jeg se på hvordan gruppene har løst disse kjerneoppgavene for meningsskaping.

Begge gruppene har klart for seg både diagnostiseringen og prognoseringen i sine frames. Problemene som blir presentert i gruppene, dreier seg hovedsakelig om tre ting: dårligere tjenestetilbud for innbyggerne av den nye storkommunen, lite demokratisk prosess som førte til sammenslåingen (ignorering av folkeviljen), og utvisking av etablert bygdeidentitet. Problemene har blitt gjort rede for ved hjelp av rapporter og budsjettplaner og støtte fra anerkjente personer. Dette viser til at det gjøres et grundig arbeid i å belyse saken fra deres perspektiv. Hvem som har skylda for disse problemene, er politikere og deler av administrasjonen lokalt og nasjonalt. Det ble kommet med store lovnader om forbedring, noe som ikke har kommet enda, og saksbehandlingsfeil har ført til et feilinformert Storting som gjør vedtak om sammenslåing med én stemmes overvekt. Gruppene har diskutert om hvorvidt saksbehandlingsfeilen er gjort bevisst, eller rett og slett bare er en glipp, men har ikke kommet frem til noen endelig konklusjon.

Når det gjelder foreslåtte løsninger så fremkommer det klart og tydelig at det finnes en vei ut av alle problemene, nemlig en reversering av kommunesammenslåingen. Navnene på gruppene («Vi som vil ha Søgne kommune tilbake» og «Nok er nok vi vil ha Songdalen kommune tilbake») gir en klar indikasjon på at dette er den eneste løsningen som synes å være akseptabel. De økonomiske konsekvensene av en reversering, som noen mener kommer til å være store, er tatt i betraktning. Her menes det at hvis man har råd til en dyr sammenslåing, så burde man ta seg råd til en tilsvarende reversering. Det pekes også på at staten bør komme med økonomiske midler til en reversering, da det i dette tilfelle argumenteres for at sammenslåingen er gjort på bakgrunn av feilaktig informasjon og dermed har vært offer for saksbehandlingsfeil. Noen i Songdalen-gruppa har luftet tanken om en løsrivelse fra Kristiansand, men en sammenslåing med Søgne, altså en K2 løsning, men det synes å være relativt enstemmig i begge gruppene at K1 er å foretrekke. Løsningen underbygges med påstander om at alt var bedre som K1 og at sammenslåingen har fjernet det som var best med de gamle kommunene. En løsning som involverer å vente ut

omstillingseffektene for å se om kommunene leverer et tilfredsstillende tjenestetilbud over hele fjøla, virker til å være lite trolig for gruppene. I hvert fall virker det lite trolig at noe slikt skal skje i nærmeste fremtid, og tålmodigheten med den nye storkommunen har allerede rent ut for motstandsgruppene.

Den tredje kjerneoppgaven, motivering, blir taklet en smule forskjellig i gruppene. Søgne-gruppa bærer preg av en veldig entusiasme om at reversering er reelt, og at arbeidet som gjøres i gruppa har bidratt til å øke sjansene betraktelig. Det er flere innlegg som er rene motivasjonsinnlegg som påpeker at gruppa har gjort seg bemerket nasjonalt og at partier har lovet en reversering (dersom folkeviljen er positiv) hvis de kommer i posisjon ved neste Stortingsvalg, som skjer senere i år. Det synes å være en oppfattelse om at reverseringen er uunngåelig, så lenge motstandsarbeidet fortsetter i samme skala og hastighet. På denne måten gjør Søgne-gruppa det enkelt for deres tilhengere å erfare at det å stå opp for sine meninger faktisk nytter, som ut ifra et ressursmobiliseringsperspektiv, potensielt øker sjansene for å rekruttere nye tilhengere.

Sogndalen-gruppa prøver å løse motiveringen ved å se til sin «storebror» og deres oppnåelser, og mane frem liknende prestasjoner i sin gruppe. Tankesettet virker å være av slik at hvis Søgne-gruppa klarer å løfte frem debatten såpass mye, så burde også Songdalen-gruppa klare dette. Det anes også noe frustrasjon innad i gruppa når det gjelder dette punktet. Frustrasjon over at Søgne-gruppa tilsynelatende har et større engasjement enn hva som er tilfelle i Songdalen-gruppa. Dette har sannsynligvis en korrelasjon med antall medlemmer i gruppene og det faktum at Søgne har et vesentlig høyere innbyggertall, som gjør at det finnes flere potensielle tilhengere (dette punktet blir belyst nærmere i ressursdrøftingen). Det kan også være at siden de folkevalgte i Songdalen vedtok et ønske om sammenslåing, uansett tidsbegrensning, vil flere Songdøler være forberedt på den nye kommunestrukturen enn hva som var tilfelle i Søgne, hvor de folkevalgte sa klart nei til sammenslåing.

### 5.3 Variable karakteristikker til presenterte frames

Den første variabelen som Snow & Benford (2000) kaller probleidentifisering er allerede gjort rede for i analysen. Vi kan dermed rette oppmerksomheten mot de andre karakteristikene som blir presentert.

Felles for alle identifiserte frames, er deres ekskluderende og lite elastiske natur. Her omhandler alle frames en helt konkret sak i et helt konkret geografisk område, som gjør at argumenteringen ikke er særlig bred i omfang og størrelse, men mer spesifikk og

kontekstbasert. Det benyttes ikke noen brede «master» frames i de to gruppene, nok en gang grunnet gruppenes konkrete mål.

Den variabelen som det vies størst oppmerksomhet til her, er resonansvariabelen. Hvordan har meningsskapingen blitt formet i forhold til de to faktorene troverdighet og relevans? I henhold til presentert teori i kapittel 2, deles begge faktorene inn i tre subfaktorer for å vurdere resonansen. Under vil jeg presentere hver enkelt frame og drøfte resonansen, da resonans spiller en svært viktig rolle for å kunne mobilisere ressurser.

### 5.3.1 Mistillit til politikere og administrasjon

Denne framen er nok den bredeste av de presenterte frames, da mistillit til politikere og administrasjon kan knyttes til alle de andre temaene. Flere utsagn i begge grupper er preget av frustrasjon mot politikere og administrasjon, gjerne i kombinasjon med saker som omhandler tjenestetilbudet, personlig økonomi eller saksbehandlingsfeil. Det er særlig sistnevnte som får stor plass i begge grupper, og det handler om feiltolkningen av Songdalens vedtak som gjorde til at Stortinget vedtok sammenslåing uten å komplett oversikt i saken. Det levner liten tvil om at vedtaket til Songdalen har blitt tolket som et ubetinget ja-vedtak, noe som i selve vedtaket synes å være feil. Det kan virke som om Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder har sett bort ifra tidsfristen, og heller fokusert på at Songdalen var positive til sammenslåing, dersom Søgne var med.

Troverdigheten og relevansen ser ut til å være av høy grad, da det finnes bred enighet om at det har skjedd noe muffens i saksbehandlingen, og at en tvangssammenslåing der to av kommunenes folk sa nei i avstemminger er lite demokratisk. Det finnes ikke noen konkrete selvmotsigelser som nevneverdig svekker framen, altså er framen svært konsistent.

Troverdigheten til de som produserer framen oppleves som høy, og da spesielt grunnleggerne av gruppene, som står bak mesteparten av frameproduksjonen. De har fremstilt enorme mengder informasjon med tilhørende meninger og tanker, og har på den måten opparbeidet seg en ledende posisjon som troverdige kilder i sine grupper. Den empiriske troverdigheten ser også ut til å være høy innad i gruppene, da de fleste medlemmene tilsynelatende godtar fremstillingen om at ting har blitt dårligere grunnet inkompetanse eller skjulte agendaer oppover i systemet. Framen oppleves som svært sentral i forhold til gruppenes verdier og meninger, og den har i tillegg en tilfredsstillende grad av erfaringsmessig sammenlignbarhet, da prosessen rundt sammenslåingen er svært kjent i regionen. Denne framen uttrykker den frustrasjon som mange i gruppene føler på.

### 5.3.2 Dårligere kommuneøkonomi og tjenestetilbud

Denne framen er også en av de bredeste, da flere saker har blitt innlemmet her, som vist i analysen. Mye av argumentasjonen i denne framen støttes opp av dokumentasjon som rapporter, budsjetter eller andre ting om er med på å styrke dens empiriske troverdighet. Framen har heller ikke noen særlig merkbare selvmotsigelser slik at også denne oppleves å være svært konsistent. Frameprodusentenes troverdighet er nok engang av høy grad av samme grunn som ovenfor. Relevansen her er skyhøy, da dette med tjenestetilbud påvirker innbyggerne i de to gamle kommunene direkte. Den erfaringsmessige sammenlignbarheten er med andre ord så nær innbyggerne som man kan komme, sakene som blir tatt opp på dette området er saker som påvirker alle innbyggere som bor i tidligere Søgne eller Songdalen kommune. Sentraliteten til framen må også sies å være oppe i det høyeste sjiktet av gruppens verdier og meninger, da den fremste oppgaven til en kommune er å tilby tilfredsstillende tjenester til sin befolkning, noe som utfordres ved sammenslåingen.

### 5.3.3 Kutt i helsetjenester

Dette er ett av de viktigste temaene for Songdalen-gruppa, og her vil jeg trekke fram den kulturelle tilpasningen som har blitt gjort i denne framen. Det vises til den tidligere kulturen i Songdalen som var en av landets beste kommuner å bli gammel i. Frameprodusenten fokuserer på mulighetene for å skape et verdig liv for de eldre, og at de kutt som er gjort i forbindelse med sammenslåing er uakseptable. Det trekkes frem følelser og verdier for å poengtere hvordan de eldre burde behandles. Kristiansand kommune har senket livskvaliteten til de eldre i Songdalen såpass mye at det regnes som uansvarlig. Det at Songdalen kommune var i stand til å tilby en såpass god ivaretagelse av eldre synes å være en stor del av kulturen i den tidligere kommunen når det kommer til kommunale tjenester. Det fremmes en følelse av stolthet og tradisjon for å tilrettelegge for et verdig liv også etter at man har blitt pleietrengende. En tradisjon som nå ødelegges av den nye storkommunen og deres tilhørende økonomiske vansker. Denne fremstillingen av saken synes å få stor støtte, og dermed kan man si at den er erfaringsmessig sammenlignbar i den forstand at gruppenes medlemmer opplever akkurat de samme problemene som frameprodusenten peker på.

### 5.3.4 Saksbehandlingsfeil

Dette synes å være den aller viktigste framen for Søgne-gruppa, i hvert fall når det gjelder muligheten for reversering. Her finnes det saklige redegjørelser og tolkninger av både folkeavstemninger og vedtak som gjøres for å fremstille på en enkel og forståelig måte hva som menes her. Framen er svært konsistent da det ikke har blitt funnet noen vesentlige

motsigelser i argumenteringen. Det henvises til vedtak og brev som brukes som bevis på hvordan prosessen har vært og hvor feiltolkningen ligger, som viser at frameprodusenten har jobbet systematisk med analyser av flere relevante kilder for å bygge opp denne framen og har dermed bygget seg opp en vesentlig troverdighet. Presentasjonen av framen er gjort på en måte som gjør at essensen av de komplekse prosessene som er relevante å få frem (folkeavstemningene, Søgne og Songdalens vedtak, brevet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet fra Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, og vedtaket gjort på Stortinget) blir lette å forstå. Tolkningen av disse dokumentene synes å bli oppfattet som den riktige tolkningen blant gruppens medlemmer, og derfor kan man si at den empiriske troverdigheten til framen er svært høy.

Når det gjelder relevansen til denne framen vil jeg trekke frem to av de tre nevnte subfaktorene som utgjør relevansen: Sentralitet og erfaringsmessig sammenlignbarhet. Sentraliteten til framen er åpenbar. Dersom denne tolkningen oppnår støtte nasjonalt, altså at Stortingets vedtak er gjort på feilaktig informasjon, vil det være en stor mulighet for å få opphevet sammenslåingen. Dette er jo nettopp det som gruppene jobber for, og det er denne framen som har blitt presentert på ulike arenaer i både lobbyvirksomhet og deltakelse på innbyggerdialogmøter og webinarer i regi av Lokalsamfunnsforeningen. Summen av dette viser hvordan framen er plassert i forhold til gruppens hierarki av meninger og verdier, altså veldig nærme toppen. Den erfaringsmessige sammenlignbarheten virker til å være svært høy, da det synes å være bred konsensus i gruppene om at framens presentasjon av saken gjenspeiler de faktiske forhold.

### 5.3.5 Identitet

Identitet som argumentasjon på reversering er kanskje den framen som spiller mest på de verdier, meninger, myter, ideologier, praksiser og fortellinger som finnes i de respektive kommunene. Det fris til tanken om en selvstendig og stolt kommune, hvor alt er nært og kjent, og hvor innbyggere kan relatere seg til den oppbygde identiteten som gjennom mange år har bestått. Bruken av bilder og symboler for å fremme følelsen av samhørighet blant medlemmene bidrar til å løfte den kulturelle tilpasningen til framen opp på et skyhøyt nivå. Den spiller både på nostalgisk stolthet, og et sorgfullt tap, begge deler synes å være i tråd med medlemmenes oppfatning av hvordan det føles å bli sammenslått med Kristiansand kommune. Frameprodusentenes troverdighet i denne framen er igjen svært høy, men ikke fordi man har satt seg godt inn i saken og viser stor kunnskap på området, men fordi man er en stolt innbygger av en av de tidligere kommunene. Den empiriske troverdigheten er vanskelig å si

noe om, da det er komplisert å komme med eksplisitte bevis for et område som handler om identitet. Det som derimot kan sies, er at den virker til å være erfaringsmessig sammenlignbar da innlegg som omhandler identitet synes å få et stort engasjement i form av kommentarer og liker klikk, noe som tyder på at den fremstilt på en måte som reflekterer de opplevelsene som medlemmene besitter. Av samme grunn kan vi si at framen bærer stor grad av sentralitet, da identitetsfølelsen virker til å sitte høyt oppe i den hierarkiske meningspyramiden til gruppene.

### 5.3.6 Allianser og oppslutning

Denne framen viser at det er viktig for gruppene å øke sin totale troverdighet og relevans ved hjelp av alliansebygging og videre rekruttering. Det postes stadig innlegg som viser både til støttende utenforstående og antallet medlemmer i gruppa, for å skape motivasjon og troa på at arbeidet som foregår i gruppene faktisk gjør en forskjell. Framen produsentenes troverdighet og den empiriske troverdigheten øker ved hvert innlegg som inneholder informasjon om nye støttespillere, slik at mulighetene for reversering av sammenslåtte kommuner ikke nødvendigvis kun skjer lokalt, men også har fått medvind nasjonalt. Framen er i tillegg meget konsistent da det fremkommer lite til ingen nevneverdige selvmotsigelser.

Ved å rekruttere anerkjente personer og partier til sin sak, har gruppene klart å øke mobilisering ved hjelp av erfaringsmessig sammenlignbarhet, altså at flere og flere deler oppfatning om at kommunesammenslåingen til nå ikke har funket. Dette er på mange måter en slags statusoppdatering på hvordan kampen går og hvordan motstanden vokser.

## 5.4 Tilegnelse av ressurser

### 5.4.1 Forskjeller mellom gruppene

Analysen viser til forskjeller i tilegnelse av ressurser, og her drøftes det hvorfor det er slik.

En av ressurskategoriene som de skiller seg ut på, er sosial-organisatoriske ressurser, nærmere bestemt de systemer og rammer som allerede fins ute i verden som påvirker potensialet for rekruttering av tilhengere. Innbyggertall i de respektive kommunene sier noe om hvor mange potensielle tilhengere som finnes. Det er tidligere i oppgaven lagt frem tall fra 2019 som viser at Søgne kommune har nesten 5000 flere innbyggere som er potensielle tilhengere av gruppa. Det betyr at det er naturlig at Søgne-gruppa er den største. Søgne-gruppa er riktignok nesten 3 ganger så stor som Songdalen-gruppa, noe som ikke bare kan forklares ved hjelp av innbyggertallet (Søgne kommune er under dobbelt så stor som Songdalen kommune. MERK: ikke alle medlemmene av gruppene er bosatt i Søgne eller Songdalen, så innbyggertall som delvis forklaring på antall medlemmer er noe unøyaktig).

En annen forklaring på forskjellene i ressurstilegnelse kan være nivået av engasjement. Sammenslåingen synes å ha jevnt over et større engasjement i Søgne-gruppa. Det vises i kategorien menneskelige ressurser, hvor gruppa har flere administratorer og individer som aktivt poster innlegg enn hva som er tilfelle i Songdalen-gruppa. Dette kan være fordi de opplevde det som et grovt overtramp å bli sammenslått, da både folkeviljen og kommunens politikere sa nei til sammenslåing. Det kan også være gruppas evne til å mobilisere via frames, altså at meningsskapingen har et bredere nedslagsfelt grunnet sin troverdighet og relevans enn sin lillebror. Søgne har hatt ressurser som har bidratt til å løfte gruppa opp og gått nasjonal oppmerksomhet. De har også fått finansielle bidrag fra det lokale næringslivet, som er enda en indikator på økt engasjement gjennom hele kommunen. Disse bidragene har gjort det mulig å produsere videoklipp som forklarer særlig saksbehandlingsfeilen som er begått, og også intervjuer kjente personer som støtter saken.

De kulturelle ressursene viser også forskjeller i hvordan de to gruppene går frem for å yte motstand. Songdalen-gruppa har vært svært konkret og utarbeidet et innbyggerforslag direkte relatert til relokalisering av sonekontoret for hjemmetjenesten i Songdalen og har opprettet underskriftskampanjer. Dette viser at gruppa har kunnskap om, og tar flittig i bruk de politiske verktøyene som er skapt for å øke innbyggerdeltakelse. Søgne-gruppa har på sin side har brukt tid på å presentere saksbehandlingsfeil og bygge allianser via videoklipp og presentasjoner. Det er en større grad av lobbyvirksomhet i denne gruppa, da det har blitt arrangert møter og intervjuer både på Rådhuset i Kristiansand og på Stortinget, med ulike politiske partier og anerkjente personer som kan bidra i saken på en eller annen måte. Dette kan tyde på at det finnes ulik oppfatning mellom gruppene om hvordan man best tilnærmer seg saken. Songdalen-gruppa har prøvd å få gjennomslag i konkrete saker via formelle politiske verktøy, mens Søgne-gruppa har fokusert mer på påvirkningsarbeid gjennom uformelle kanaler. Det kan også tyde på at det finnes forskjeller mellom gruppenes disposisjon av kulturelle ressurser, da man trenger en viss kjennskap til systemet for å benytte seg av de formelle verktøyene for innbyggerdeltakelse. På samme måte trenger man en viss kjennskap til prosessene rundt beslutningstaking for å kunne vurdere lobbyvirksomhet som en effektiv metode å fremme sin sak på.

Forskjellen på moralske ressurser blir også svært tydelige, som igjen kan ha sammenheng med størrelsen på gruppene, da en gruppe med flere medlemmer ofte tiltrekker seg mer oppmerksomhet. Søgne-gruppa har stått i bresjen når det gjelder rekruttering av partier og anerkjente personer. Nasjonale partier som Rødt, Senterpartiet, Industripartiet, Demokratene



og Pensjonistpartiet har alle direkte vist sin støtte til Søgnes kamp for reversering. Søgne har blitt invitert til å delta på arrangementer i regi av Lokalsamfunnsforeningen, som med sitt nettverk av aktører er en viktig alliert i kampen for reversering. Songdalen-gruppas moralske ressurser blir i så måte en forlengelse av Søgne-gruppa sine, da begge gruppene kjemper for det samme målet. Det skal riktignok sies at både Demokratenes og Senterpartiets lokallag har vist støtte også direkte til Songdalen.

#### 5.4.2 betydningen av Facebook som ressurs

Gruppene ble opprettet på Facebook og yter mesteparten av sin motstand på via innlegg postet på denne siden. Det er også av den grunn til at en innholdsanalyse av gruppene ble vurdert som tilstrekkelig for å kunne svare på presenterte problemstillinger. Det koster ingenting å opprette en gruppe på Facebook, og alle som har tilgang til internett kan gå inn og lage seg en bruker for å så melde seg inn i gruppen. Dette verktøyet har uten tvil bidratt til å løfte saken frem i lyset, særlig med tanke på pandemien som foregår. Covid-19 har gjort det vanskelig å drive med tradisjonell demonstrering som verktøy, da man ikke kan samles i større mengder av smittevern hensyn. En digital metode å yte motstand på har derfor blitt en nødvendighet. Facebook har da blitt primærkanalen for å yte motstand, og er velegnet til kjapp informasjonsspredning og koordinering slik det er skissert i Eltantawy og Wiest (2011). Ved hjelp av varselsystemet vil medlemmer kjapt bli varslet om all ny aktivitet på gruppa, slik at en god del av gruppens medlemmer vil være oppdatert i løpet av kort tid. Gruppene er også åpne slik at ikke-medlemmer kan gå inn og lese alt som har blitt postet på gruppa. Dette gjør at det svært enkelt for alle interesserte i å gå inn og sjekke ut hva som er innholdet i gruppene, og dermed øker sannsynligheten for å rekruttere medlemmer og få spredd budskapet lengst mulig. Søgne-gruppa har blitt løftet opp nasjonalt på grunn av dens synlighet og arbeid, noe som kanskje ikke hadde vært tilfelle hvis ikke motstanderne hadde hatt god nok kapasitet til å utnytte sosiale medier som en ressurs for å mobilisere.

#### 5.4.3 Viktigheten av alliansebygging

Det å kunne bygge allianser med næringsliv, anerkjente personer, og partier og individer i folkevalgte instanser vil i aller høyeste grad være en viktig faktor for å kunne øke legitimiteten til saken de kjemper for. Jo flere personer som uttrykker støtte til saken som kommer utenfra, jo mer oppmerksomhet og relevans vil gruppene tilegne seg. Dette kommer tydelig frem for Søgne-gruppa som allerede har gjort seg bemerket både regionalt og nasjonalt, ved å bli omtalt i ulike medier. De viser en stor forståelse for den legitimiteten som medfølger ved rekruttering av eksterne ressurser, og bruker mye tid på å planlegge og

dokumentere møter med slike ressurspersoner. Det kan være nærliggende å tro at arbeidet med å rekruttere disse personene har vært en vesentlig bidragsyter i å lansere gruppas arbeid på et nasjonalt nivå. Men det kan like fullt være at oppmerksomheten de allerede hadde tilegnet seg både nasjonalt og regionalt, bidro til å kunne rekruttere disse personene. Fasiten på dette er nok en hybrid av de presenterte forklaringer, hvor de først gjorde seg bemerket nasjonalt, som åpnet opp muligheten til å tiltrekke støtte fra anerkjente personer, som igjen løftet gruppa enda høyere nasjonalt. Det har altså vært en gjentakende syklus hvor forskjellige ressurser har bidratt til å skape åpninger for andre ressurser, som da har styrket allerede eksisterende ressurser. Dette viser hvordan gruppa har jobbet med flere momenter for å mobilisere ressurser. De har jobbet iherdig for å skape frames som oppleves som fornuftige blant deres tilhengere i så stor grad at medlemsmassen har vært av en betydelig karakter.

Resultatet av deres arbeid nådde sitt foreløpige klimaks da de klarte å rekruttere Trygve Slagsvold Vedum, som nå også er offisiell statsministerkandidat for Senterpartiet. Han har snakket om mulighetene for kommuner å reversere sammenslåinger, dersom majoriteten ønsker dette, og har brukt Søgne som eksempel på et sted hvor det har oppstått massiv motstand på sammenslåingen. I tillegg til å fronte en desentraliseringspolitikk nasjonalt, har Trygve Slagsvold Vedum også latt seg intervju av representanter fra Søgne-gruppa slik at de kan lage et videoklipp og laste opp på YouTube for både å fremme saken sin, men også for å oppnå en stor dose med legitimitet. Det finnes knapt større form for kilder til legitimitet enn å bli støttet av en statsministerkandidat fra et parti som har reelle sjanser til å vinne valget.

Det at partier erklærer sin støtte til en sak kan være et forsøk på å vinne stemmer, noe som tilsier en viss form for populisme. Det er grunn til å tro at flere av partiene som offentlig har uttrykt støtte til saken, nettopp har gjort dette for å sanke flere stemmer ved det kommende valget. Felles for alle partiene som viser støtte er at de er opposisjonspartier, noe som kanskje ikke er så rart, da det er den sittende regjeringen som har innført reformen og det ville vært ganske uvanlig å torpedere sin egenutviklede reform. Uavhengig om det er populisme eller ei, vil all støtte være viktig for gruppene for å oppnå mer synlighet. Det har også skapt et klarere bilde for hva motstandere av sammenslåingen burde stemme ved valget for å ha størst mulig sjanse for å oppløse kommunestrukturen. Dette betyr at det ikke er veldig usannsynlig at særlig Senterpartiet kan komme til å oppnå gode resultater i valget, dersom innbyggere som er misfornøyde med reformen stemmer på dem. Et slikt scenario vil jo være det som kalles for vinn-vinn, ved at Senterpartiet er med på å danne regjering og de stedene hvor ønsket om reversering dominerer, vil få ønsket oppfylt.

## 5.5 Systemeffektivitet vs innbyggerkapasitet

Som vist i presentasjon av funnene er kategorien kommuneøkonomi/tjenestetilbud høyt oppe hos begge motstandsgrupper, jamfør figur 1.1 og 2.1. Det har blitt presentert flere områder innenfor denne kategorien som oppleves å ha blitt forverret etter sammenslåingen. I tillegg er det flere av de andre kategoriene som går på kommunens tjenestetilbud, slik som helsetilbud og kultur/idrett, som da blir inkludert her.

Det virker som helt tydelig at gruppene yter motstand på bakgrunn av den oppfattede raseringen av lokalsamfunnene deres. Det har blitt nevnt skoler som opplever kutt eller nedleggelse, sentralisering av tjenester som oppleves som distriktsfiendtlig og den generelle kommuneøkonomien har fått sterk kritikk. Dette er sammenfallende med den empiriske konklusjonen som blir trukket av Baldersheim, Pettersen og Rose (2011), som viser at folk generelt er mer fornøyd med både innbyggereffektiviteten og systemkapasiteten i små kommuner. Som nevnt i kapittel 2, mener Dahl og Tufte (1973) at det finnes en korrelasjon mellom de to dimensjonene innbyggereffektivitet og systemkapasitet, og det er at innbyggereffektiviteten øker dersom kommunen øker i størrelse. Denne teoretiske tilnærmingen blir utfordret både av Baldersheim, Pettersen og Rose (2011), og av motstandsgruppene i denne oppgaven. Det fremkommer klart av disse gruppene at tjenestetilbudet har blitt vesentlig forverret etter sammenslåing, og at tilbudet var bra nok som det var i begge de to kommunene før de ble slått sammen med Kristiansand.

Det er likevel viktig å ta med tiden som en faktor inn i regnestykket. Det kan være at det som oppleves som en kvalitetsmessig forringelse av kommunens tjenestetilbud, kan komme av omstillingseffekter som presenterer seg ved en slik stor organisatorisk endring. Den nye kommunen er fremdeles bare 1 ½ år gammel og hvis vi følger Brandtzægs rapport (2009) som forsket på sammenslåtte kommuner 2-4 år etter sammenslåingen fant sted, så kan det rent hypotetisk sies at denne kommunen kan trenge noen år til før den finner sin endelige form. Det må nevnes at Brandtzægs rapport (2009) kun tok for seg kommuner som slo seg sammen av fri vilje, og kan kanskje bli noe unøyaktig i denne sammenheng, med tanke på hvor lang tid en kommune bruker på finne sin endelige form. Tid som en faktor har blitt belyst i gruppene, som viser at de er opplyst om at deler av misnøyen i forhold til tjenestetilbudet kan være basert på omstillingseffekter, som etter en gitt tidsperiode forhåpentligvis bedrer seg. Svaret som gruppene kommer med når de utfordres på å la kommunen få tid på seg er rimelig klart. Dette er et prosjekt som man ikke har tid til å vente og se om det til slutt skal bli bedre vilkår. De poengterer at det har verken barn eller eldre tid til, for de trenger et velfungerende tilbud

så fort som mulig. Gruppene anerkjenner altså tanken om omstillingseffekter, men svarer på dette fenomenet ved å påpeke at de ikke har tålmodighet til å sitte og vente på at ting kanskje forbedrer seg. Det kan også være at de ikke bryr seg om at situasjonen sannsynligvis vil forbedres de kommende årene fordi de ikke ville være en del av en storkommune fra begynnelsen av.

## 5.6 Et spørsmål om identitet?

Basert på arbeidet til Frisvoll og Almås (2004) kan vi se at det brukes ulike såkalte «identifikasjonsfyrtårn» i gruppene som yter motstand mot sammenslåingen. Særlig er både Søgne og Songdalens kommunevåpen flittig brukt som en pekepinn på hvor tilhørigheten til medlemmene ligger. Produseringen av «merchandise» viser hvor viktig det gamle kommunevåpenet er for å skape en følelse av identitet som samtidig uttrykker motstand mot den nye kommunestrukturen. Her har de printet kommunevåpenet på klistremerker som kan festes på bilen og de har produsert gensere, munnbind og kopper som også har kommunevåpnene plassert på tydelige steder. Kommunevåpnene er jo også mulig å bruke som ramme på profilbildet sitt på Facebook, og dersom en person benytter seg av en sann ramme, vil alle Facebook-vennene raskt se hvordan den personen stiller seg i saken. Det oppfattes som et svært effektivt virkemiddel da disse kommunevåpnene ikke lenger finnes, rent offisielt, slik at de som har tatt i bruk den type effekter klart og tydelig sier noe om sitt standpunkt, uten å i det hele tatt måtte si noe. Det er en måte å spille på både identitetsmessig tilhørighet og nostalgi for den gamle og trygge kommunen.

Identitet kan jo også ligge til grunn der man klager på sentralisering av tjenester, da folk i Søgne og Songdalen opplever å miste en del av deres oppfattede identitet. Dette fremkommer i argumentasjonen da man spiller på følelsene til hjembygda og den stolte tradisjonen som var der, som nå ødelegges av en ny kommune som ikke (så langt) har klart å skape en felles identitet, slik den er skissert av Frisvoll og Almås (2004, s.6-9). En økning i kjørelengde for å benytte seg av kommunale tjenester er ikke nødvendigvis den eneste grunnen til motstand mot sentralisering. Det kan være det personlige tapet av identitet hvis en skole som har bestått i flere generasjoner plutselig må legges ned. Den identitetsmessige verdien av institusjoner kan være meget sterk, og dermed spille en stor rolle til hvorfor det gjøres motstand i spørsmål om sentralisering av tjenester begrunnet med et ønske om økonomisk og faglig gevinst.

Motstanden kan også oppleve å miste det som var særpreget til bygdene sine. Songdalen kommune med sitt fokus på de eldres livskvalitet opplever nå et helsetilbud som er under par i

forhold til de gamle institusjonene sine, og dermed ikke forenelig med den etablerte identiteten som finnes i kommunen. Søgne-gruppa har flere ganger omtalt seg selv som en bygd med mange bønder, som nå plutselig må forholde seg til ideen om å være del av en større bykommune. Et slikt skifte i den oppfattede identiteten som forekommer når bygd skal bli til by, kan føles overveldende for den enkelte innbygger av en bygd. Plutselig er ikke lenger samfunnet man vokste opp i så nært og kjent. Avstanden mellom politikere og innbyggere øker og tjenester flyttes kanskje helt ut av bygda. Det er ikke vanskelig å se for seg at dette oppleves som svært ubehagelig for de som må tilpasse seg endringene som medføres i sammenslåingen. Særlig når Kristiansand kommune fra før av var såpass mye større en Søgne og Songdalen og var i så måte en dominerende «storebror» for kommunene rundt.

Likevel viser innholdsanalysene at kategorien identitet ikke forekommer like ofte som kategorien kommuneøkonomi/tjenestetilbud i begge gruppene. Det kan dog tenkes at selv om det eksplisitt ikke står noe som omhandler identitet i et innlegg som baserer seg på misnøye ved endringer i tjenestetilbud (sentraliseringer), så kan det være at identiteten er drivkraften bak, som i så fall vil være sammenfallene med funnene til Frisvoll og Almås (2004, s.50-52) slik de er presentert i kapittel 2. Uavhengig av om fokus på dårligere tjenestetilbud kan begrunnes med en underliggende identitetsfølelse (som er vanskelig å bevise), kan man si at det er en mulig del av forklaringen til hvorfor det ytes motstand.

## 6 Avslutning

I denne oppgaven har jeg studert motstandsbevegelsen mot sammenslåing av Kristiansand, Søgne og Songdalen kommune. Jeg har fokusert på hvordan motstanderne har benyttet seg av ulike argumenter for å oppnå oppmerksomhet, og jeg har også sett på hvordan de mobiliserer ressurser til sine grupper. Hovedfunnene viser at motstanderne har en bred portefølje av saker som brukes til å argumentere for hvorfor en reversering er ønskelig. Et viktig område er kommunens ansvar når det gjelder tilbud av tjenester til sine innbyggere. Dette er et moment som motstanderne mener, er vesentlig svekket etter sammenslåing. Dette viser at de empiriske undersøkelsene gjort av Baldersheim, Pettersen og Rose (2011) også gjør seg gjeldende her, nemlig at innbyggere i små kommuner er mer fornøyde med det kommunale tjenestetilbudet. Dette funnet står da i kontrast til Dahl og Tuftes (1973) teori om at økt kommunestørrelse gir økt kapasitet til å tilby fullverdige tjenester til innbyggerne, som da burde gjøre innbyggerne mer fornøyde.

Identitet og tilhørighet er et annet moment som har kommet tydelig frem, ved at motstanderne bruker «identifikasjonsfyrtårn» for å kjempe for sine gamle kommuner. Gruppene uttrykker klart hvor tilhørigheten deres ligger, og her kan man benytte seg av de empiriske undersøkelsene til Frisvoll og Almås (2004) til å se likheter mellom deres arbeid og denne casen. Det har blitt uttalt en generell frykt for å miste sin identitet som bygdekommune ved å bli slått sammen med en storby, og dette temaet ble også pekt ut av Frisvoll og Almås (2004) som viktig for hvordan man stiller seg til en eventuell sammenslåing. Samtidig er også frykten for å miste nærhet til kommunale tjenester en faktor som også spiller inn på tilhørigheten, da kommunale institusjoner er en del av en innbyggernes identitetsfølelse.

Lokalpolitikere og administrasjonen har også blitt kritisert ved flere anledninger, og da særlig med tanke på at folkeavstemningene i både Søgne og Songdalen endte med et nei-flertall til sammenslåing. Det mest interessante og unike funnet i motstandernes argumentering er dette med påstanden om at det har blitt begått saksbehandlingsfeil i prosessen som førte til sammenslåing. Denne påstanden har på mange måter fremstått som et av viktigste argumentene når det gjelder arbeidet med å få til en reversering. Dersom den tolkningen som gruppene presenterer skulle vise seg å få støtte, kan det være grunnlag for å reversere Stortingsvedtaket.

Når det gjelder hvordan gruppene mobiliserer, har jeg funnet flere forskjeller og likheter. Hovedfunnene her er den forskjellen i kapasitet det virker til å være mellom gruppene. Det synes å være en større andel menneskelige ressurser i Søgne-gruppa, altså at det er flere individer som bruker deler av sin fritid på å arbeide med motstandsytting. Man ser også en forskjell i de kulturelle ressursene, hvor Songdalen-gruppa benytter seg av etablerte, politiske verktøy som er designet for økt innbyggerdeltakelse til å fremme sine syn, mens Søgne-gruppa benytter seg mer av lobby-virksomhet og rekruttering av politiske personer og partier som kan bli viktige allierte i kampen for reversering. Søgne-gruppa har også hatt en større andel materielle ressurser i form av donasjoner fra privatpersoner som støtter deres kamp. Denne typen bidrag har gjort det mulig å øke kvaliteten og rekkevidden på arbeidet, da særlig med tanke på utgifter til videoproduksjon. Til nå ser det ut som Søgne-gruppas måte å mobilisere på, har vært den mest effektive av de to. Dette fordi Søgne-gruppa har oppnådd nasjonal oppmerksomhet for sitt arbeid i flere kanaler, og har klart å dokumentere, via videoklipp, webinarer og artikler, ulike anerkjente personer eller partier som støtter deres sak.

De presenterte teorier har blitt anvendt på en måte som besvarer problemstillingen på en tilfredsstillende måte. Jeg har fått frem hva motstandsgruppene argumenterer for ved hjelp av

framingteorien til Benford og Snow (1988; 2000), og jeg har klart å måle en del ressurser som gruppene besitter ved å benytte meg av ressursmobiliseringsteorien til McCarthy og Zald (1977), og Edwards og McCarthy (2004).

Studien har bidratt til å få innsikt i hvordan lokale sosiale bevegelser argumenterer og mobiliserer for å få til en omkamp om et nasjonalt, politisk vedtak.

## Litteratur

- Andersen, E. R., Løchen, L. E. W., Eie, L. G., Sællman, S. K. & Sundsdal, S. (2016, 6.juni). Folket snur ryggen til «Nye Kristiansand». *NRK*. Hentet fra <https://www.nrk.no/>
- Andresen, Ø. (2021, 8.mars) Vilkaerlig taksering av eiendommer i Søgne. *Argument Agder*. Hentet fra: [argumentagder.no](http://argumentagder.no)
- Aschim, G. & Sporstøl, E. (2020, 20.mai) FN og koronakrisen. *FN*. Hentet fra: <https://www.fn.no/nyheter/fn-og-korona>
- Baldersheim, H., Pettersen, P. A. & Rose, L. E. (2011) *Den Krevende Borger*. Hentet fra: [https://www.sv.uio.no/isv/forskning/prosjekter/avsluttede/krevende-borger/Den%20krevende%20borger\\_m omslag.pdf](https://www.sv.uio.no/isv/forskning/prosjekter/avsluttede/krevende-borger/Den%20krevende%20borger_m omslag.pdf)
- Benford, R. D. & Snow, D. A. (2000) Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment. *Annual Review of Sociology*, 26. s.611-639.
- Benford, R. D. (1997) An Insiders Critique of the Social Movement Framing Perspective. *Sociological Inquiry*, 67 (4). s.409-430.
- Bodahl, A. (2017, 8.februar) Større kommuner i Danmark ble ikke bedre og billigere. *FriFagbevegelse*. Hentet fra: [frifagbevegelse.no](http://frifagbevegelse.no)
- Brandtzæg, B.A. 2009. Frivillige kommunesammenslutninger 2005-2008. Erfaringer og effekter fra Bodø, Aure, Vindafjord og Kristiansund. – Telemarksforskning. Rapport nr. 258
- Bukve, O. (2016). *Forstå, forklare, forandre*. Oslo: Universitetsforlaget
- Dahl, R. A. & Tufte, E. R. 1973. *Size and Democracy*. Stanford: Stanford University Press.
- Damsgaard, V. (2020, 2.desember). Kan få 1400 kroner i piggdekkavgift. *Fædrelandsvennen*. Hentet fra: [fvn.no](http://fvn.no)
- Danbolt, M. (2020, 17.desember). Overrasket over misnøyen i de nye kommunene. *Kommunal Rapport*. Hentet fra: [Kommunal-rapport.no](http://kommunal-rapport.no)
- Della Porta, D. & Mosca, L. (2005) Global Net for Global Movements? A Network of Networks for a Movement of Movements. *Journal of Public Policy*, 25 (1). 165-190. DOI: 10.1017/S0143814X05000255
- Distriktssenteret.no (2021). Folkeavstemninger om kommunesammenslåinger. Hentet fra: <https://distriktssenteret.no/kommunereformen/folkeavstemninger/>



- Dreyfus H.L. (1986) Why Studies of Human Capacities Modeled on Ideal Natural Science can Never Achieve their Goal. *I: Margolis J., Krausz M., Burian R.M. Rationality, Relativism and the Human Sciences. Studies of the Greater Philadelphia Philosophy Consortium*, vol 1. Springer, Dordrecht. [https://doi.org/10.1007/978-94-009-4362-9\\_1](https://doi.org/10.1007/978-94-009-4362-9_1)
- Edwards, B., & McCarthy, J. D. (2004). Resources and social movement mobilization. *The Blackwell companion to social movements*. s.116-152.
- Eltantawy, N. & Wiest, J. B. (2011) Social Media in the Egyptian Revolution: Reconsidering Resource Mobilization Theory. *International Journal of Communication* 5. 1207-1224. DOI: 1932–8036/2011FEA1207
- Flybjerg, B. (2006). Five Misunderstandings About Case-Study Research. *Qualitative Inquiry* 12(2):219-245 DOI: 10.1177/1077800405284363.
- Flybjerg, B. (1991) Rationalitet og Magt. Bind 1: Det konkrete videnskap. Publisher: Academic Press ISBN: 8750030116
- Frigård, T. (2020, 3.juli) Vinneren av Kommunebarometeret eksisterer ikke lenger. *Kommunal Rapport*. Hentet fra: [kommunal-rapport.no](http://kommunal-rapport.no)
- Frisvoll, S. & R. Almås. 2004. Kommunestruktur mellom fornuft og følelser. Betydningen av tilhørighet og identitet i spørsmål om kommunesammenslutning. Trondheim: Rapport 05/04, Norsk senter for bygdeforskning.
- Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder (2016, 28.september). *Kommunereformen i Agderfylkene – Fylkesmannens oppsummering av de frivillige prosessene og tilråding om framtidig kommunestruktur*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/a5b5801a50034fdaa0a9f8d7bab94f5b/agder.pdf>
- Gamson, William A., et al. *Talking politics*. Cambridge university press, 1992.
- Gerring, J. (2007). Case Study Research. PRINCIPLES AND PRACTICES. New York: Cambridge University Press.
- Goffman, E. (1974). *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. Harvard University Press.
- Grodal, S., Anteby, M., & Holm, A.L. (2020). Achieving Rigor in Qualitative Analysis: The Role of Active Categorization in Theory Building. *Academy of Management Review*. DOI:[10.5465/amr.2018.0482](https://doi.org/10.5465/amr.2018.0482)
- Grønli, H., Skårdalsmo, K. & Hellenes, K. (2021, 10.februar) Sp vil la misnøgdde eks-kommunar bryte ut. *NRK*. Hentet fra: [nrk.no](http://nrk.no)

- Holmquist, T. (2020, 10.november). Aksjonsgruppe vil ha tilbake Søgne. *Kommunal Rapport*. Hentet fra [kommunal-rapport.no](http://kommunal-rapport.no)
- Huseierne (2019). Slik er eiendomsskatten i norske kommuner i 2019. Hentet fra: <https://www.huseierne.no/nyheter/eiendomsskatten-i-kommunene-2019/#Vest-Agder>
- Ihme, H. & Reite, K. (2020, 29.oktober). Kristiansand-budsjettet: Dropper ny skole i gamle Songdalen. *Fædrelandsvennen*. Hentet fra: [fvn.no](http://fvn.no)
- Ihme, H. (2020, 3.september). Skal nedbemanne og flytte hjemmetjeneste – politikerne visste ingenting. *Fædrelandsvennen*. Hentet fra: [fvn.no](http://fvn.no)
- Jacobsen, D. I. (2018). Organisasjonsendringer og endringsledelse. Fagbokforlaget: Bergen
- Jenkins, J. C. (2001). Social movements: resource mobilization theory.
- Jensen, B. (2015). Sammenlåtte kommuner – positivt for regional utvikling? *Fagbladet samfunn og økonomi*, 2, s.40-49.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2016) *Endringer i kommunestrukturen* Prop. 96 S (2016-2017)). Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-96-s-20162017/id2548145/>
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2013). *Kommuneproposisjonen 2015*. (Prop. 95 S (2013-2014)) Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/3734f7f4f242428990d58993156f51e3/no/pdfs/prp201320140095000dddpdfs.pdf>
- Kommuneloven (2018). Lov om kommuner og fylkeskommuner (LOV-2018-06-22-83). Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83?q=kommunelov>
- Korsnes, M. K., Hellem-Hansen, V. L. & Bringsvor, B. (2020, 19.november). Lærarar gjekk ned fleire tusen kroner i løn etter kommunesamanslåinga. *NRK*. Hentet fra: [nrk.no](http://nrk.no)
- Krippendorff, K. (2018). Content analysis: An introduction to its methodology. Sage publications.
- Kristiansand kommune (2020, 10.desember). Organisasjonsutvalget. 30/20 - Svar på verbalforslag 8-2020 Antall ledere og personellkostnader. Hentet fra: <http://opengov.cloudapp.net/Meetings/krsand/Meetings/Details/379430?agendaItemId=203718>
- Kristiansand kommune (2020, 10.desember). Organisasjonsutvalget. 32/20 - Arbeidsbelastning for ledere i kommunen. Hentet fra:

<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/krsand/Meetings/Details/379430?agendaItemId=203718>

- Kristiansand kommune (2020, 2.desember). Klare for vinterveiene. Hentet fra: <https://www.kristiansand.kommune.no/aktuelt/2020/klare-for-vinterveiene/>
- Kristiansand kommune (2021). Eiendomsskatt 2021. Hentet fra: <https://www.kristiansand.kommune.no/navigasjon/bolig-kart-og-eiendom/eiendomsskatt/eiendomsskatt-2021/>
- Kristiansand kommune (2021, 14.april) Ekstraordinært bystyremøte, sak 79/21: *Vedrørende underskriftskampanje fra innbyggere i Songdalen angående flytting av sonekontoret*. Hentet fra: <https://opengov.360online.com/Meetings/krsand/Meetings/Details/844853?agendaItemId=205053>
- Kristiansand kommune (2021, 23.mars). Helseutvalget, sak 15/21. Lokalisering av hjemmetjenesten avdeling Songdalen. Hentet fra: <https://opengov.360online.com/Meetings/krsand/Meetings/Details/619345?agendaItemId=204978>
- Kristiansen, A. A. & Gilbrandt, J. (2020, 11.desember). Sammenslåingen har kostet 100 millioner. *Dagbladet*. Hentet fra: [dagbladet.no](http://dagbladet.no)
- Mjaaland, A. & Randen, A. (2019, 26.september). Politisk kaos i Kristiansand: – Mange er blitt veldig såret og lei seg. *NRK*. Hentet fra: [nrk.no](http://nrk.no)
- Myklebust, E. (2019, 6.september) Enkelt forklart: Kunstsilo. *Fædrelandsvennen*. Hentet fra: [fvn.no](http://fvn.no)
- Myklebust, E. (2019, 6.september). Enkelt forklart: Kunstsilo. *Fædrelandsvennen*. Hentet fra: [fvn.no](http://fvn.no)
- Mølstre, C. V., Møllen, J. A. & Sundsdal, S. (2019, 9.oktober). Skisland ny ordfører i Kristiansand. *NRK*. Hentet fra: [nrk.no](http://nrk.no)
- NRK (2019). NRK VALGRESULTAT 2019. Hentet fra: <https://www.nrk.no/valg/2019/resultat/nb/sted/4204>
- NTB (2016, 22.juni). Kristiansand storkommune kan være skrinlagt. *NRK*. Hentet fra: <https://www.nrk.no/>
- NTB (2021, 6.februar) 35 av 43 sammenslåtte kommuner må kutte i utgifter. *Nationen*. Hentet fra: [nationen.no](http://nationen.no)
- Prebensen, N. (2016, 25.januar). Så mye har K5 kommunene i gjeld. *N247*. Hentet fra: [n247.no](http://n247.no)

- Prebensen, N. (2021, 26.april). INFACT: 61 prosent vil gjeninnføre Søgne kommune. *N247*. Hentet fra: [n247.no](https://n247.no)
- Paasi, A. (1986): The institutionalization of regions: a theoretical framework for understanding the emergence of regions and the constitution of regional identity. *Fennia* 164:1, s105-146.
- Regjeringen (2013). *Politisk plattform for en regjering utgått av Høyre og Fremskrittspartiet* (Sundvolden-plattformen). Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/politisk-plattform/id743014/#kommunal>
- Regjeringen (2014) Ekspertutvalget. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/ekspertutvalg/id751059/>
- Regjeringen (2016, 26.februar) Målet med regionreformen. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/regionreform/regionreform/id2477186/>
- Reinertsen, R., Ø. (2021, 25.februar) Da er 53.000 eiendommer taksert. *Fædrelandsvennen*. Hentet fra: [fvn.no](https://fvn.no)
- Reite, K. (2020, 7.november) Flere skoler kan bli nedlagt – skylder på dyr struktur. *Fædrelandsvennen*. Hentet fra: [fvn.no](https://fvn.no)
- Ryan, G. & Bernard, H. R. (2003). Techniques to Identify Themes. *Field Methods* 15(1):85-109. DOI: 10.1177/1525822X02239569
- Scott, J. & Marshall, G. (2009). *A Dictionary of Sociology*. Oxford University Press. DOI:10.1093/acref/9780199533008.001.0001
- Selstad, T. (2003): *Det nye fylket og regionaliseringen*. Fagbokforlaget: Bergen.
- Senterpartiet (2020). Sp foreslår omgjøring av tvangssammenslåing av kommuner og fylker. Hentet fra: <https://www.senterpartiet.no/aktuelt/sp-foreslar-omgjoring-av-tvangssammenslaing-av-kommuner-og-fylker>
- Skår, K. L., Hopland, S. (2015, 20.mai). Hedret Sol i Søgne. *NRK*. Hentet fra: [nrk.no](https://nrk.no)
- Snow, D. A. & Benford, R. D. (1988) Ideology, Frame Resonance, and Participant Mobilization. *International Social Movement Research*, 1. s.197-217.
- Stekelenburg, J. van en Klandermans, B. (2009). “Social movement theory: Past, present and prospect”, *Movers and Shakers*, s.17-43.
- Store Norske Leksikon (2021). Mandal (tidligere kommune). Hentet fra: [https://snl.no/Mandal - tidligere kommune](https://snl.no/Mandal_tidligere_kommune)

- Store Norske Leksikon (2021). Songdalen (tidligere kommune). Hentet fra:  
<https://snl.no/Songdalen - tidligere kommune>
- Store Norske Leksikon (2021). Søgne (tidligere kommune). Hentet fra:  
<https://snl.no/S%C3%B8gne - tidligere kommune>
- Stortinget (2017, 8.juni). Voteringsoversikt for sak: Endringer i kommunestrukturen. Hentet fra: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/Voteringsoversikt/?p=67738&dnid=1>
- Sundsal, S. & Heggheim, S. (2015, 9.september) Songdalen vil utgreie samanslåing. *NRK*. Hentet fra: <https://www.nrk.no/>
- Sundsdal, S. (2016, 8.juni). Klar melding fra datter: - Nå pingler du ikke ut. *NRK*. Hentet fra: <https://www.nrk.no/>
- Tinntjønn skole (2021). Kontakt oss. Hentet fra:  
<https://www.tinntjonn.no/index.php?pageID=4>
- Unicef (2020). *Kommuneanalyse 2020*. Hentet fra:  
[https://www.unicef.no/sites/default/files/2020-11/Kommuneanalysen%202020\\_UNICEF\\_0.pdf](https://www.unicef.no/sites/default/files/2020-11/Kommuneanalysen%202020_UNICEF_0.pdf)
- Vabo, S., Brantzæg, B. A., Borge, L. E., Holmli, H., Ohm, H., Hagen, T., Hagerupsen, M. (2014). *Kriterier for god kommunestruktur* (Delrapport fra ekspertutvalget). Hentet fra:  
[https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/komm/rapporter/kriterier\\_for\\_god\\_kommunestruktur\\_rettet.pdf](https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/komm/rapporter/kriterier_for_god_kommunestruktur_rettet.pdf)
- Vindslund, S. (2019, 25.januar). Hjemmetjenesten: Bruker 42 prosent av tida hos brukerne. *Fædrelandsvennen*. Hentet fra: fvn.no
- Vindslund, S. (2020, 15.januar). Nå er den omstridte legevakten åpnet. *Fædrelandsvennen*. Hentet fra: fvn.no
- Weiby, H. E. (2014, 23.oktober). Stor-Kristiansand kan bli en realitet. *NRK*. Hentet fra: <https://www.nrk.no/>
- Aamodt, J. (2018, 11.januar). Knuser prognosene for befolkningsvekst? *N247*. Hentet fra n247.no
- Aamodt, J. (2021, 6.april). Kan bli piggedekkgift i hele kommunen. *N247*. Hentet fra: n247.no

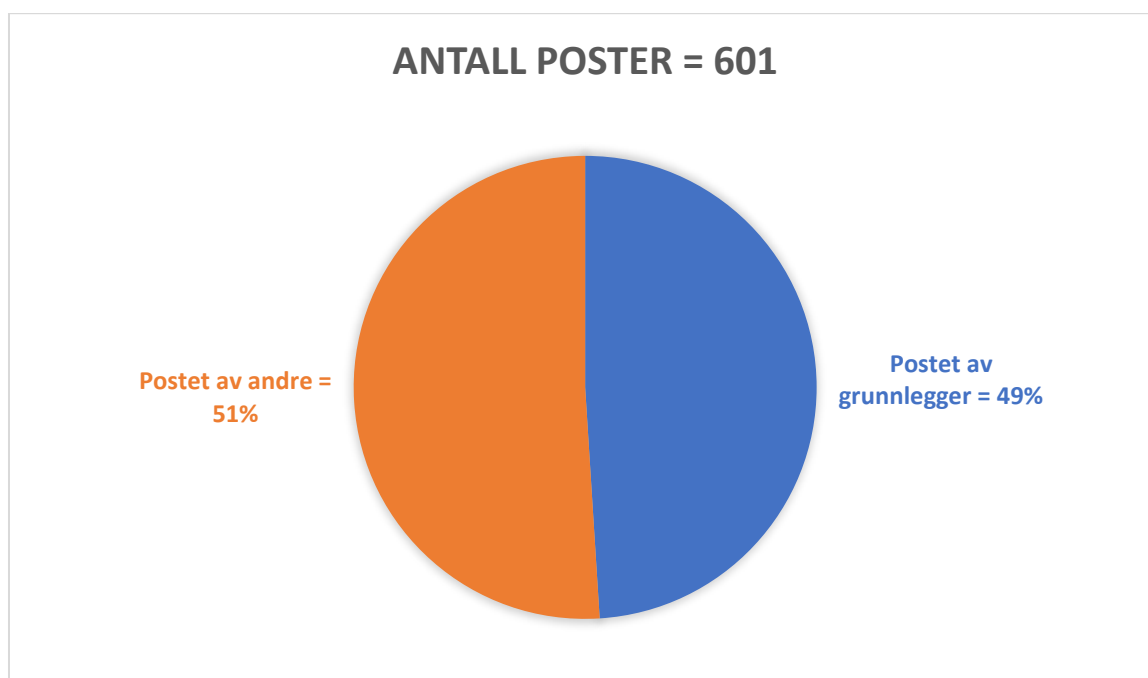
## Vedlegg 1

### 1. Innholdsanalyse «Vi som vil ha Søgne kommune tilbake»

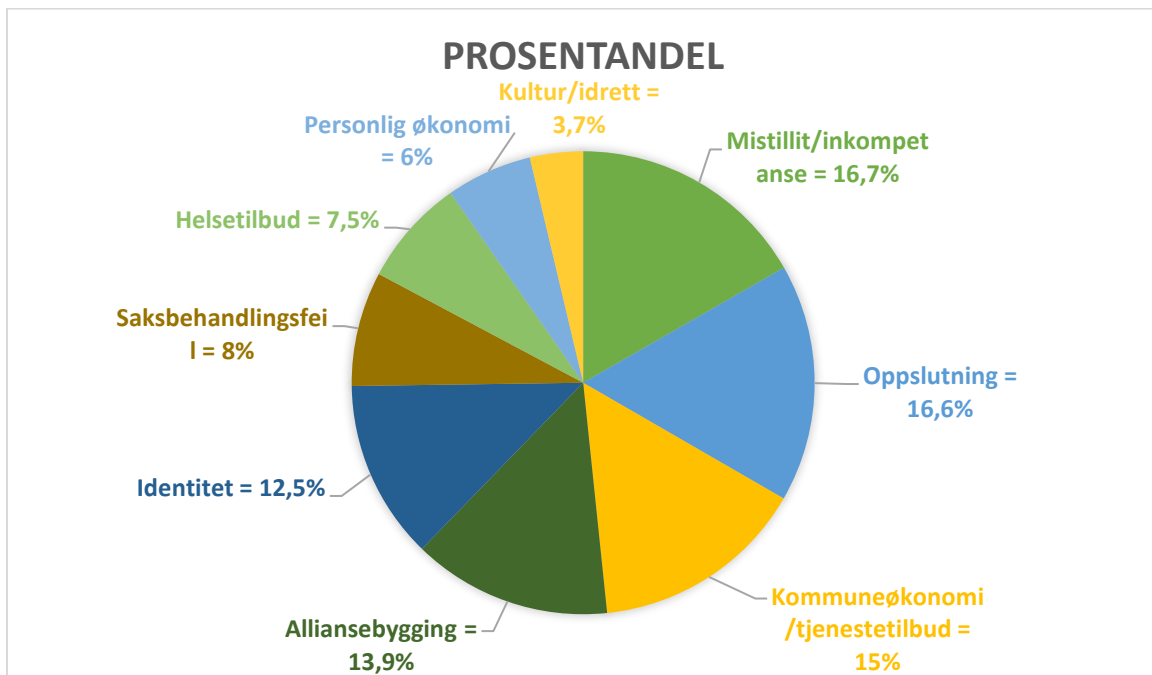
Figur 1.1

TEMA	ANTALL
Mistillit/inkompetanse	157
Oppslutning	156
Kommuneøkonomi/tjenestetilbud	141
Alliansebygging	131
Identitet	118
Saksbehandlingsfeil	76
Helsetilbud	71
Personlig økonomi	56
Kultur/idrett	35

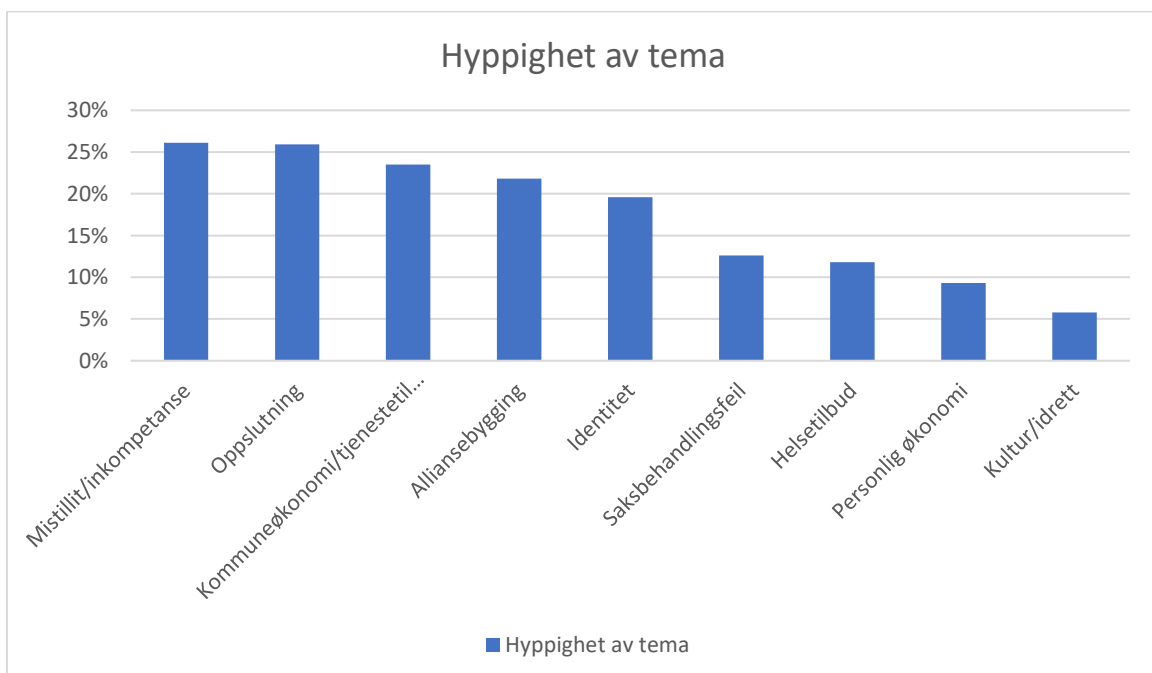
Figur 1.2



Figur 1.3



Figur 1.4

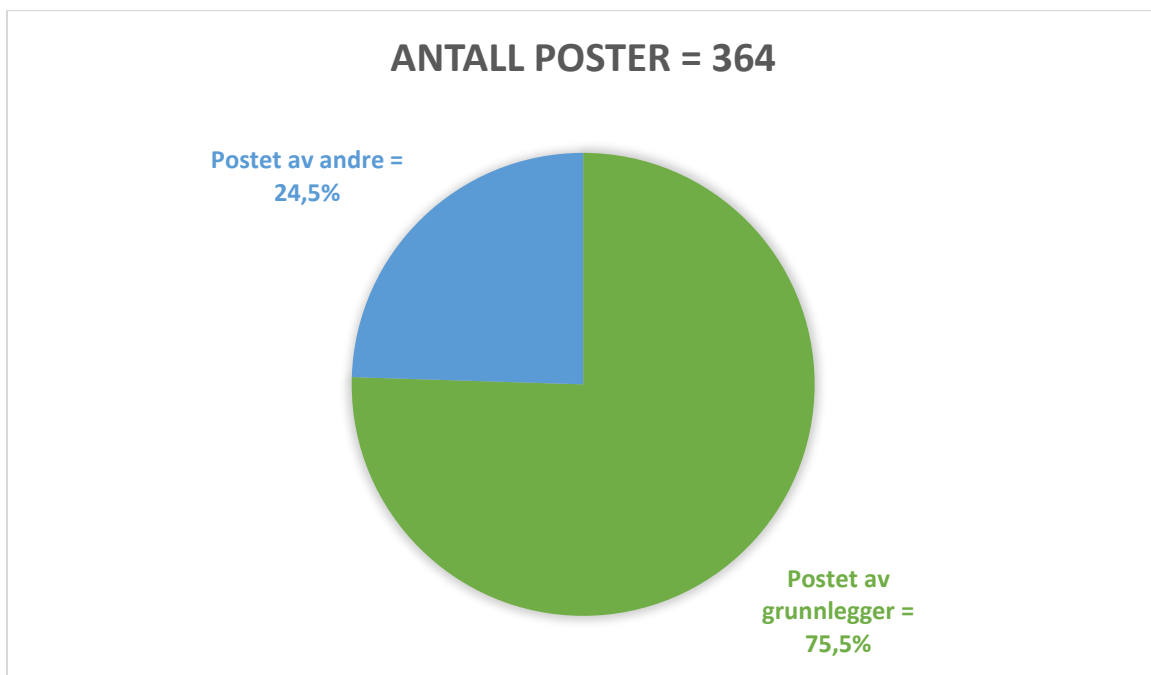


## 2. Innholdsanalyse «Nok er nok vi vil ha Songdalen kommune tilbake»

Figur 2.1

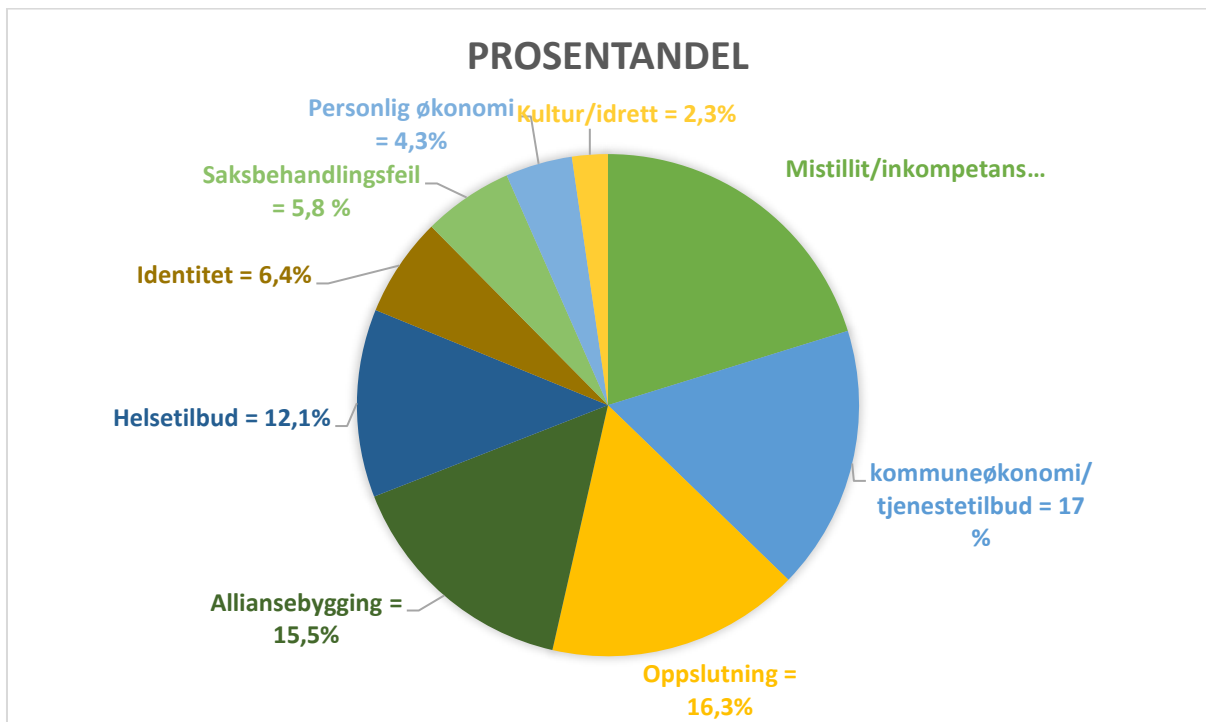
TEMA	ANTALL
Mistillit/inkompetanse	132
Kommuneøkonomi/tjenestetilbud	111
Oppslutning	106
Alliansebygging	101
Helsetilbud	79
Identitet	42
Saksbehandlingsfeil	38
Personlig økonomi	28
Kultur/idrett	15

Figur 2.2

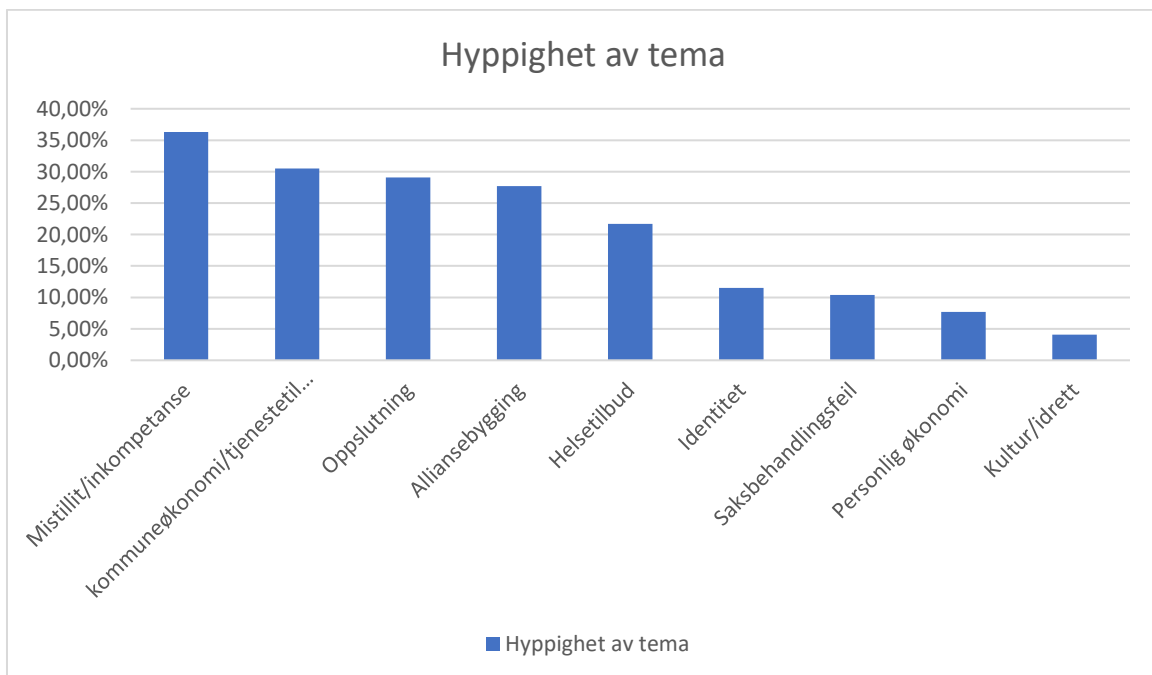




Figur 2.3



Figur 2.4



## Vedlegg 2

NSD sin vurdering

Prosjekttittel

En studie av folkebevegelsen mot sammenslåingen av Søgne, Songdalen og Kristiansand

Referansenummer

879125

Registrert

01.02.2021 av Dennis Kristiansen - dennik12@student.uia.no

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Agder / Fakultet for samfunnsvitenskap / Institutt for statsvitenskap og ledelsesfag

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Dag Olaf Torjesen, Dag.o.torjesen@uia.no, tlf: 90129948

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Dennis Kristiansen, Denniskristiansen@hotmail.com, tlf: 90299591

Prosjektperiode

01.01.2021 - 18.06.2021

Status

08.06.2021 - Vurdert

Vurdering (2)

08.06.2021 - Vurdert

NSD har vurdert endringen registrert 07.06.2021.

Vi har nå registrert 18.06.2021 som ny sluttdato for behandling av personopplysninger.

NSD vil følge opp ved ny planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos NSD: Lene Chr. M. Brandt

Lykke til videre med prosjektet!

11.05.2021 - Vurdert

Det er vår vurdering at behandlingen vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet 11.05.2021 med vedlegg, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

#### TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige personopplysninger og særlige kategorier av personopplysninger om politisk oppfatning frem til 02.06.2021.

#### LOVLIG GRUNNLAG

Data vil innhentes fra innlegg publisert i to Facebook-grupper med politisk/aktivistisk innhold. Innleggene er altså publisert åpent tilgjengelig, i de to offentlige/åpne Facebook-gruppene, som har over 4500 medlemmer. Innleggene vil for det meste utelukkende telles og kategoriseres. Opplysningene vil dermed også i hovedsak anonymiseres i publikasjon, med unntak av for de to grunnleggerne av gruppene og evt. nasjonale politikere.

Prosjektet vil behandle overnevnte kategorier av personopplysninger med grunnlag i at oppgaven er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse og for formål knyttet til vitenskapelig forskning.

Lovlig grunnlag for behandlingen av alminnelige personopplysninger er dermed at den er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse, jf. personvernforordningen art. 6

nr. 1 bokstav e, samt for formål knyttet til vitenskapelig forskning, jf. personopplysningsloven § 8, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 3 bokstav b.

Lovlig grunnlag for behandlingen av særlige kategorier av personopplysninger er at den er nødvendig for formål knyttet til vitenskapelig forskning, jf. personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav j, jf. personopplysningsloven § 9.

Behandlingen er omfattet av nødvendige garantier for å sikre den registrertes rettigheter og friheter, jf. personvernforordningen art. 89 nr. 1.

## PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen:

- om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at prosjektet oppfyller kravet om nødvendige garantier
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

## DE REGISTRERTES RETTIGHETER: UTVALG 2 (grunnleggerne av Facebook-gruppene)

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 14.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og protest (art. 21).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

## DE REGISTRERTES RETTIGHETER: UTVALG 1 OG 3

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og protest (art. 21).

Det gis unntak fra informasjonsplikt etter art. 14 nr. 5 b), der personopplysninger ikke har blitt samlet inn fra den registrerte.

Unntaket for informasjonsplikten for utvalg 1 skyldes blant annet at det er tale om innlegg fra potensielt over 4500 medlemmer av de to aktuelle gruppene. Disse innleggene skal ikke studeres enkeltvis, men telles og kategoriseres, og anonymiseres i publikasjon. I lys av at disse innleggene også er publisert i en politisk/aktivistisk, offentlig/åpen gruppe, med svært mange medlemmer, vurderer vi at det vil kreve en uforholdsmessig stor innsats for prosjektet å informere disse sett opp mot nytten disse er forventet å ha av informasjonen.

For utvalg 3 (nasjonale politikere) vil opplysningene ha så stor grad av forventet offentlighet at det vil kreve en uforholdsmessig stor innsats for prosjektet å informere disse opp mot nytten disse er forventet å ha av informasjonen.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

## FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

## MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-enderinger-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

## OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos NSD: Lene Chr. M. Brandt

Lykke til med prosjektet!